

ЯК ЗНАХОДЗЯЦЬ
ПРОЗВІШЧЫ САЛДАТАЎ
І АФІЦЭРАЎ

3

ЭНДАКРЫННАЯ
ПАТАЛОГІЯ —
У 10 % БЕЛАРУСАЎ

6

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

27

МАЯ
2020 г.

СЕРАДА

№ 101 (29215)

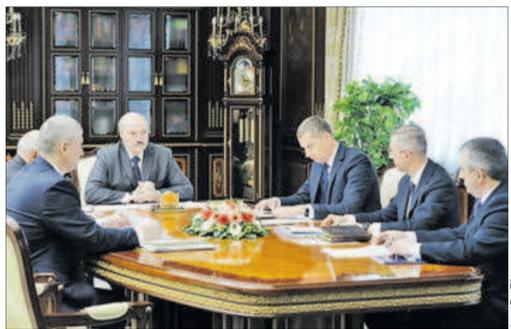
ЗВЯЗДА

«Мы не павінны
спакойна
назіраць за тым,
як дзесьці неабгрунтавана
растуць цэны»

Улада ўмешваецца ў працэсы
на ўнутраным спажывецкім рынку пры неабходнасці

Аб гэтым учора нагадаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка перад тым, як заслухаць даклад аб сітуацыі на спажывецкім рынку Беларусі. У пачатку размовы кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў цэлым у гандлі становішча «цярпімае», але тым не менш пажадаў пачуць ацэнку сітуацыі на спажывецкім рынку і прагноз яго развіцця, асабліва ў плане цэнаўтварэння.

«Асаблівую ўвагу прашу звярнуць на тавары першай неабходнасці, на сацыяльна значныя тавары, без якіх людзі абыйсціся не могуць — асабліва ва ўмовах эпідэміі. Я не аднойчы звяртаў увагу на тое, што мы не павінны сузіраць і спакойна назіраць за тым, як дзесьці неабгрунтавана растуць цэны. Мы мусім вывучаць сітуацыю, аналізаваць і, калі трэба, умешвацца, выпраўляць яе», — нагадаў пра дзяржаўныя падыходы Аляксандр Лукашэнка.

Што да разважанняў наконт рынку, які нібыта ўсё адрэгулюе, усе дарослыя людзі, якія нямаюць папрацаваць ў рынковых умовах, і разумеюць, што рынак рэгулюе далёка не ўсё і не заўсёды. Да таго ж зараз выпадак асабліва, працягнуў Прэзідэнт.

«І паглядзіце: вельмі прасунутыя ў рынковых адносінах краіны хуценька і граніцы закрылі. Расія, па-мойму, нават паліва забараніла ўвозіць на ўнутраны рынак... Вось вам і увесь рынак. Рэгулявалі цэны, забаранялі вываз у той жа Расіі сродкаў аховы, масак, рэспіратараў, дэзынфіцыруючых сродкаў і гэтак далей. Я ў гэтым плане іх не асуджаю — яны дакладна разумеюць інтарэсы свайго народа», — адзначыў беларускі лідар.

Кіраўнік краіны звярнуў увагу: сёння сама сітуацыя пацвердзіла правільнасць падыходу, што ўлада павінна бачыць усё.

Міністр антыманапольнага рэгулявання і гандлю Уладзімір Калтовіч далажыў, што сёння, нягледзячы на знешнія выклікі, сітуацыя па таварным забеспячэнні і цэнах на ўнутраным спажывецкім рынку кіруемая, прагназуемая і стабільная.

«Інакш кажучы, дэфіцыту ў нас няма ніякага, ні па адной групе тавараў?» — удакладніў кіраўнік дзяржавы.

«У нас няма дэфіцыту і няма ажыятажу», — адказаў міністр.

ІНФЛЯЦЫЯ — ПА ПЛАНЕ

Уладзімір Калтовіч нагадаў журналістам аб прагнознам паказчыку інфляцыі ў 5 працэнтаў па выніках года. У студзені — лютым эканоміка знаходзілася ў запланаванай траекторыі, у сакавіку і красавіку на становішча паўплывалі агульная сітуацыя на знешніх рынках і змяненне спажывецкіх пераваг.

«Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю разам з урадам аператыўна рэагавала на гэтую сітуацыю, і сёння па маі мы знаходзімся ніжэй за сто працэнтаў, то-бок мы дэфліруем і спадзімся, што па выніках мая ўвойдзем у запланаваную траекторыю інфляцыі», — адзначыў Уладзімір Калтовіч.

Падчас сустрэчы Прэзідэнт звярнуў увагу на няўхільнае выкананне патрабаванняў да цен на сацыяльна значныя тавары, якія людзі купляюць часцей за ўсё. Упершыню за час свайго існавання МАРГ прыняла рашэнне жорстка адрэгуляваць цэны на трыццаць таварных груп. Рэгулюемыя цэны займаюць 25 працэнтаў ад усёй інфляцыі.

СТАР. 2

КАЛІ ЎСЁ Ў ПАРАДЖКУ

Андрэй ГРОМАК, які нядаўна пераехаў жыць у аграгарадок Уселюб Наваградскага раёна, працуе трактарыстам у мясцовай жыллёва-камунальнай гаспадарцы. Адначасова прыводзіць і свае дом і падворак у належны стан. Вось і гэтую цацачную

хатку ён прывёз з ранейшага месца жыхарства, падрамантаваў яе, накрыў дах чаротам і знайшоў адпаведнае месца на агародзе: каб кожны — і вясковец, і турыст — звярнуў увагу і ўсміхнуся.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

Дапамога побач

«Не выпрабуйце сябе на трываласць...»

Загадчыца трэцяга інфекцыйнага аддзялення Бабруйскай цэнтральнай бальніцы Валянціна ЛЕДНІК пра асаблівасці хваробы COVID-19, этыку паводзін, важнасць даплат за рызыку, а таксама пра тое, як бяспечна правесці летні адпачынак.

ПАЛАТА НА СЯМ'Ю

Трэцяе інфекцыйнае аддзяленне тыповае — у кожнай палатце асобныя санвузлы, кварцавыя лампы. «Ковідныя» пацыенты лежача тут у асноўным два-тры тыдні. На больш доўгі перыяд затрыманнівацца тыя, што прайшлі праз рэанімацыйнае аддзяленне.

— Сярод хворых ёсць і дзеці, але іх няшмат, — удакладняе ўрач. — За месяц у нас прайшлі лячэнне цалкам дзве сям'і — маці-бацька-дзедзі. Зараз лечым яшчэ адну сям'ю ў поўным складзе. Калі першыя яшчэ казалі пра кантакты з гаспадаркамі ў Украіне, то ўсе астатнія падкапілі вірусу ужо тут. Сем'і адрозныя ж размяшчаем у адной палатце. Так спакойней і дарослым, і дзецям.

Перыядычна сустракаюцца пацыенты, якія ў паніцы ад хваробы. Калі высокая тэмпература трымаецца на працягу тыдня і ўсё цела ломіць, у душы паяляецца страх. А раптам не вылецаць? Урачы з такімі надумлівымі працуюць асобна, лішні раз правераць ціск, наяўнасць кіслароду ў крыві. Але найлепшым заспакаляльным сродкам з'яўляюцца суседзі па палатце, якія ўжо перажылі пік свайго захворвання і ідуць на папраўку.

СТАР. 2

Паклонімся забытым героям

1941-ы. Подзвіг на подступах да Мінска

Прэзентацыя новага выдання.

«Калі 6 лінія Сталіна спыніла немцаў у 1941 годзе, пра яе складалі б вершы, ёй прысвячалі б песні... А так пасля вайны пра яе амаль не згадвалі, хоць тут біліся да апошняга, гінулі людзі. Хаця ён на некалькі сутак яны затрымалі прасоўванне нямецкіх войскаў. Побач у лясочку ляжыць цэлы полк. На брацкай магіле ніводнага прозвішча няма, а там больш за дзве тысячы чалавек, плюс мы падзахавалі яшчэ 70 фрагментаў тых, каго знайшлі на лініі Сталіна, калі будавалі комплекс», — заўважае Аляксандр Міхайлавіч МЯТЛА, дырэктар дабрачыннага фонду «Памяць Афгана». Менавіта гэтая арганізацыя 15 гадоў таму выступіла ініцыятарам стварэння гісторыка-культурнага комплексу «Лінія Сталіна» на базе Мінскага ўмацаванага раёна. Ініцыятыву падтрымаў Прэзідэнт. За кароткі час удалося ператварыць парослы хмызняком пагорак у музей пад адкрытым небам. Акрамя вайскоўцаў, да будоўлі далучыліся грамадскія арганізацыі і прадпрыемствы.

СТАР. 4

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

СААЗ: свет знаходзіцца ў сярэдзіне першай хвалі пандэміі

Такую заяву зрабіў кіраўнік праграмы Сусветнай арганізацыі аховы здароўя (СААЗ) па надзвычайных сітуацыях Майк Раян, паведаміў Інтэрфакс. Ён рэспэктыва, што аб гэтым сведчыць эпідэміялагічная сітуацыя ў Цэнтральнай і Паўднёвай Амерыцы, Паўднёвай Азіі і Афрыцы. Як адзначыў Майк Раян, можа адбыцца раптоўны новы пік захворвання COVID-19, а скарачэнне прыросту новых выпадкаў яшчэ не азначае, што гэтая тэндэнцыя будзе пастаяннай. «Мы можам атрымаць другі пік у гэтай хвалі, такое адбывалася з пандэміяй у мінулыя... Пры пандэміі іспанскага грыпу», — адзначыў Раян. Паводле яго слоў, варта працягваць праводзіць тэставанне на каранавірус, адсочваць шляхі яго перадачы, ажыццяўляць іншыя меры ў сферы аховы здароўя з мэтай пазбегнення другога піка захворвання. Пазней сёлета, адзначыў прадстаўнік СААЗ, неабходна будзе заняцца праблемай другой хвалі эпідэміі, якая можа супасці з сезонным грыпам.

На выратаванне Lufthansa накіруюць €9 млрд

Улады ФРГ і кіраўніцтва Lufthansa, якая моцна пацярпела ад пандэміі, узгаднілі папярэдняю зделку па выратаванні флагманскай нямецкай авіякампаніі. План дапамогі прадугледжвае, што

ўрад Германіі набудзе 20 % акцыяў Lufthansa і атрымае два месяцы ў назіральным саваце групы, якая такім чынам упершыню з 1997 года стане часткова дзяржаўнай. Пры гэтым Lufthansa зачыне свой лаўкостар Getmanings, што прывядзе да страты 10 тысяч рабочых месцаў. З дэталямі плана дапамогі азнаёміў міністр фінансаў Германіі Олаф Шольц. Гэтая зделка стане найбуйнейшай у выратаванні нямецкіх кампаній з пачатку крызісу, які ўзнік з-за каранавіруса. Рашэннем урада створаны фонд у 100 млрд еўра для дапамогі прадпрыемствам, якія пацярпелі ад уведзеных каранцінных мер.

Фудзіяму сёлета зачынюць для альпіністаў

Схілы гары Фудзіямі ў Японіі зачынюць для ахвотных падняцца на яе, каб прадухіліць распаўсюджванне COVID-19. Улады прэфектуры Сідзуока, якая кіруе трыма з чатырох асноўных маршрутаў да самага высокага піка Японіі, абвясцілі, што не адкрыюць сёлета ніводнага са шляхоў для ўзыходжання на Фудзіямі. Яманасі, яшчэ адна цэнтральная японская прэфектура, ужо зрабіла аналагічную аб'яву аб чацвёртым маршруце да вяршыні. Сезон узыходжання на Фудзіямі звычайна прыпадае на перыяд з ліпеня да верасня. Сезон зачынення прадугледжвае на перыяд з ліпеня да верасня. Па звестках прэфектур, упершыню з 1960 года ўсе чатыры маршруты будуць закрытыя падчас сезона ўзыходжання.

КОРАТКА

- Сусветны банк разглядае магчымасць фіндапомагі малому і сярэдняму бізнесу ў Беларусі.
- Мінадукацыі рэкамендуе арганізаваць у школах кансультацыі па ЦТ для выпускнікоў 11-х класаў.
- У Беларусі завяршаецца распрацоўка двух праціпухлінных прапаратаў.
- Беларусбанк змяніў парадак пагашэння крэдытаў, выдадзеных праз інтэрнэт-банкінг.
- У Беларусі стартаваў дабрачынны праект «Дзень абароны дзяцей з БРСМ».

- Электронны кірмаш вакансій пройдзе 28 мая.
- Краязнаўчы музей у Брэсце прадставіць відэапраект пра невядомыя экспанаты.

Клімат

ЦІ СТАНЕ БУЛЬБА ДАЛІКАТЭСАМ?

Чым небяспечнае глабальнае пацяпленне? Як яно адаб'ецца на прыродным і жывёльным свеце Беларусі ў наступныя дзесяці гадоў? Чаму атамная энергія — сяброўка клімата, і наколькі небяспечны вораг CO₂? Што рабіць, каб утрымаць тэмпературу на планеце? Над гэтымі і іншымі выклікамі для свету і нашай краіны, звязанымі з глабальным пацяпленнем і змяненнем клімату, у Мінску на анлайн-інтэрактыве «Ты заўважыў, як змянілася планета?» разважалі эксперты. Мерапрыемства арганізавала дзяржаўная праграма «Расатам» у партнёрстве з Інфармацыйным цэнтрам па атамнай энергіі і Расійскім цэнтрам навукі і культуры ў Мінску.

Ягор ДАНЧАНКА, мэдэратар мерапрыемства, шоўмен, вядучы інтэлектуальнай гульні «Мазгабойня»; Надзея ЗДАНЕВІЧ, вядучы інжынер па палівавыкарыстанні АЭС ДВА «Белэнерга»; Ірына ПАНЯДЗЕЛЬНІК, кавардынар фестывалю «ВНУ» ў Беларусі і PR-менеджар у праекце TERRIFICA Belarus; Андрэй ПІЛІЧУК, эксперт у галіне змянення клімату і якасці атмасфернага паветра (злева направа).

Самае спякотнае лета

Адзін са спікераў мерапрыемства, стваральнік і кавардынар ініцыятывы «Маладзёз за ўстойлівае развіццё» ў нашай краіне, кавардынар фестывалю «ВНУ» ў Беларусі і PR-менеджар у праекце TERRIFICA Belarus Ірына ПАНЯДЗЕЛЬНІК. Гэтая маладая дзівука расказала, што цяпер адбываецца на планеце з кліматам і што нас чакае ў будучыні. Яна заявіла, што ўжо на працягу больш як 30 гадоў значна павялічваецца сярэднегадавая тэмпература Зямлі і Сусветнага акіяна. І адбываецца гэта па віне антрапалагічнага фактара (чалавечай дзейнасці).

СТАР. 4

«Мы не павінны спакойна назіраць за тым, як дзесьці неабгрунтавана растуць цэны»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Мы пакуль прынялі рашэнне прыпыніць павышэнне заплаваных тарыфаў на адукацыю (разам з Міністэрствам адукацыі), транспарт, сувязь», — пракаментаваў міністр. Што можна павышаць, можа стаць зразумела па выніках чэрвеня. У выпадку пагранічнай сітуацыі да гэтага пытанню вернуцца ў чацвёртым квартале.

ПРЫПЫНЕННЕ — У ВЫКЛЮЧНЫХ ВЫПАДКАХ

Уладзімір Калтовіч пагадзіўся, што ў другой палове сакавіка і першай палове красавіка адчувацца пэўная турбулентнасць з пастаямкамі асобных груп тавараў. Пры гэтым міністр звярнуў увагу, што некаторыя тавары складаюцца ў тым ліку з «крытычнага» імпарту. Па харчаванні больш за 45 працэнтаў тавараў вырабляюцца ў Беларусі ў недастатковай колькасці альбо не вырабляюцца ўвогуле.

«І вядома, нам цяжка ўплываць на знешні рынкі як з наўняснасцю таварнага рэсурсу, так і з цаной на яго. У нас цэны на лімоны мала адрозніваліся

ад цэн у іншых краінах, былі нават трохі ніжэйшыя», — прывёў прыклад міністр.

Кіраўнік ведамства нагадаў, што МАРГ атрымаў права прыпыняць дзейнасць гандлёвых аб'ектаў. Яно будзе выкарыстоўвацца ў выключных выпадках, практыка папярэджання і перасцярогі ўжываецца ў тым ліку і ў цэнавым рэгуляванні.

«Мы працуем з бізнесам, бізнес у нас сацыяльна адказны, ён вельмі чуіна рэагуе на сітуацыю, якая мяняецца, і на просьбы ўлады. Просьбы ўлады — гэта просьбы людзей. На жаль, калі ў сакавіку адсутнічаў у дастатковай колькасці рэсурс па некаторых відах круп, імбіру, лімона, часнаку — гэта быў вельмі кароткі перыяд — але мы ўбачылі, хто ёсць хто. Пры правярках убачылі, што некаторыя гандлёвыя сеткі, імпарцёры фарміравалі звышнормы чаканні ад рэалізацыі тавараў», — расказаў Уладзімір Калтовіч.

Тады МАРГ разам з Камітэтам дзяржаўнага кантролю хутка адрэагаваў і ўрэгуляваў сітуацыю без выкарыстання адміністрацыйных санкцый.

СЭКАНД-ХЭНД — БЕЗ НОВЫХ РЭЧАЎ

У Прэзідэнта зайшла размова і аб выкананні параметраў Дактрыны нацыянальнай беспякі

ў частцы забеспячэння рынку харчаваннем. Згодна з Дактрынай, рынак мусіў быць забяспечаны таварамі айчынай вытворчасці на ўзроўні 80—85 працэнтаў. Пакуль гэта лічба каля 76 працэнтаў.

«Наша задача — пры выкарыстанні канкурэнцыі, мер адміністрацыйнага ўздзеяння, калі гэта трэба, прыводзіць людзей у пачуццё, бо завозіць замежныя тавары і даваць ім перавагу перад айчыннымі — недазваляльна», — міністр падкрэсліў, што правяркі маюць мэтай не выключэнне паставак замежных тавараў, а забеспячэнне роўных умоў доступу на рынак.

Уладзімір Калтовіч пагадзіўся, што ў бягучай сітуацыі выйграў анлайн-гандаль. Міністр прагназуе, што пасля пандэміі сітуацыя атрымае развіццё ў Беларусі і ў свеце. У сувязі з гэтым узнікла задача забяспечыць канкурэнцыю на гэтым рынку.

«Хутчэй за ўсё, мы вызначым фармат дыскаўн-тара, паколькі ён адрозніваецца ад звычайнага рознічнага гандлю. Гэты від карыстаецца попытам. Калі казаць аб сэканд-хэндах, міністэрства падтрымвала для грамадскага абмеркавання пастанову, у якой прапануецца ў такіх крамах забараніць рэалізацыю новых тавараў», — дадаў Уладзімір Калтовіч.

Варвара МАРЗОБАВА.

ПАДТРЫМАЦЬ АБАВЯЗКОВА. АЛЕ — ДЫФЕРЭНЦЫРАВАНА

Зарплата бюджэтнікаў будзе не ніжэйшая за памер мінімальнай

Гэта прадугледжана праектамі дакументаў, па якіх Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заслаўшаў даклады, — аб аплатах працы ў бюджэтных арганізацыях. Гаворка ідзе аб арганізацыях аховы здароўя, адукацыі, спартыўных і іншых, на якія паўплывала пандэмія.

«Спартыўны аб'ект аказваў паслугі, за гэта насельніцтва плаціла. У сувязі з каранавірусам насельніцтва стала меней наведваць ці ўвогуле не наведвае гэты спартыўны аб'ект — узнікае пытанне: а з чаго плаціць зарплату людзям, якія аказвалі гэтыя паслугі?» — прывёў адзін з прыкладаў Прэзідэнт.

Наконт гэтага ён ужо выказаўся: мы яшчэ не ведаем, дзе тое дно і калі яно наступіць, як будзе развівацца ў свеце (справа нават не ў Беларусі) эпідэмічная сітуацыя.

«І калі мы зараз пачнём аказваць (дапамогу. — *Зв.*) усім, хто можа працаваць, але не працуе ў сітуацыі, то, не дай божа, гэта працягнецца да зімы. — што мы будзем рабіць у кастрычніку? І потым я прыводзіў прыклад накіонт гэтых спартыўных аб'ектаў: а хто сёння забараняў спартыўным аб'ектам працаваць? Ніхто. Працуюць на вуліцы. У зале не можаць працаваць, маскі трэба надзяваць, яшчэ што — працуюць на вуліцы. Шкадліцы варыянт», — прапанаваў кіраўнік Беларусі.

У доказ таго, што «трэба круціцца», Прэзідэнт зноў нагадаў пра рэстараны, якія перафармаціраваліся на дастаўку ежы. А вось людзей, якія не могуць знайсці работу з-за аб'ектывных прычын, падтрымаць трэба абавязкова. Галоўнае — дыферэнцыравана падыход.

«Але гэта не агулам. Трэба дакладна разумець, што гэта за людзі. Імы ж дамаўляліся, што губернатары ўзялі на сябе гэта, мэр Мінска — калі ласка, вам лепш відаць, каму аказваць падтрымку. Аказваць. Навошта зноў цягнем наверх гэтыя пытанні?» — здзіўўся Аляксандр Лукашэнка.

Ён падкрэсліў: нават буйныя і багатыя краіны заўважаюць аб тым, што не ведаюць, што будзе заўтра. Па словах Прэзідэнта, тая ж Расія прытрымлівае дапамогу — бо заўтра можа быць горш, грошай не будзе.

Каму і як прапанаваць дапамагачь урад, далажыў міністр фінансаў Максім Ермаловіч. Кіраўнік фінансавага ведамства павердзіў, што пад уплывам сітуацыі знізілася наведвальнасць устаноў сацыяльнай інфраструктуры, упалі аб'ёмы дзейнасці бюджэтных арганізацый, якая прыносіць даходы.

У адпаведнасці з даручэннямі Прэзідэнта аб неабходнасці нарошчвання спадарожных платных паслуг у бюджэтных арганізацыях галіновыя міністэрствы і мясцовыя выканаўчыя органы рэалізуюць спецыяльныя планы мер для максімальна эфектыўнага і рацыянальнага выкарыстання створанай у краіне сацыяльнай інфраструктуры, у якую зробленыя значныя інвестыцыі.

«Аднак найбольш паспяховай арганізацыяй і калектывы залежных ад таго, наколькі існуе попыт на гэтыя паслугі ў насельніцтва. Зніжэнне наведвальнасці стварае складаную фінансавую сітуацыю ў такіх арганізацыях», — растлумачыў Максім Ермаловіч.

Як ён адзначыў журналістам, ва ўстановах, што аказваюць платныя паслугі, асабліва на рэспубліканскім узроўні, дзе высокая доля пазабюджэтных даходаў, крыніцы фарміравання даходаў істотна знізіліся. Асабліва актуальна гэта ў апошнія два месяцы.

«Каб захаваць калектывы, падтрымаць людзей, занятых на аказанні платных паслуг, неабходна прымаць меры, у тым ліку накіраваныя на фарміраванне крыніц для аплаты гэтых расходаў. Урад прапанаваў дзейнічаць наступным чынам: за кошт бюджэтнага каштарыса ўзяць частку гэтых расходаў па пазабюджэтных дзейнасцях», — расказаў Максім Ермаловіч.

Па даручэнні Прэзідэнта гэта будзе рабіцца ва ўмовах вельмі жорсткіх бюджэтных абмежаванняў. Арганізацыям самім неабходна шукаць новыя шляхі для зарабляння грошай, прыцягваць насельніцтва, аднаўляць пазабюджэтных даходы. І толькі ў выпадку калі гэты дзейнасць абгрунтавана аказацца нявыкананай, у падтрымку будзе ўступаць бюджэт.

Кропка і ў выпадку аб'ектывнай неабходнасці

Распардачыкі бюджэтных сродкаў на рэспубліканскім і мясцовых узроўнях змогуць змяняць бюджэтную

каштарысы і браць на сябе частку расходаў, якія павінны аплачвацца за кошт пазабюджэтных даходаў.

Па словах міністра, галоўная ўмова — жорсткая эканомія і перанакіраванне часткі бюджэтных расходаў на падтрымку работнікаў бюджэтнага сектара. Шукаць сродкі кожны кіраўнік арганізацыі будзе ў межах бюджэтнага каштарыса, які існуе. Такім чынам, для большасці прадпрыемстваў гэта не стане праблемай, бо доля пазабюджэтных даходаў не настолькі вялікая, каб фарміраваць дадатковыя патрэбы ў фінансаванні.

«Большай частцы арганізацый мясцовага ўзроўня не спатрэбіцца дадатковага выдзялення сродкаў з бюджэту, адбудоўца пераарэзерваванне. Для арганізацый, асабліва рэспубліканскага ўзроўня, дзе доля пазабюджэтных даходаў высокая, будзе такая ж магчымасць адшукаць гэтыя рэсурсы. Міністэрства фінансаў будзе гэты працэс жорстка кантраляваць», — павадымі кіраўнік ведамства. Агульная ацэнка становішча дазваляе сказаць, што вялікіх бюджэтных рэсурсаў дадаткова не спатрэбіцца, рашэнні будуць кропкавыя.

Праект указа прадугледжвае падтрыманне заробатнай платы работнікаў бюджэтных арганізацый не ніжэй за памер мінімальнай зарплат і ажыццяўленне ім адпаведных даплат у выпадку вымушанай няпоўнай занятасці ці аб'яўлення працоўнага ўдзельніка адпачынку; вызначэнне ў якасці дадатковай магчымай крыніцы фінансавання расходаў бюджэтных арганізацый, а таксама ўстаноў, падпарадкаваных Кіраўніцтвам справамі Прэзідэнта Беларусі і размешчаных на тэрыторыі замежных дзяржаў, сродкаў рэспубліканскіх і мясцовых бюджэтаў у выпадку недастатковасці сродкаў ад дзейнасці, якая прыносіць даходы (па іх прагназуецца зніжэнне ці прыпыненне такой дзейнасці праз умяшчэнне сацыяльнага дыстанцавання, абмежаванняў на правядзенне мерапрыемстваў, часовай забароны дзейнасці санаторна-курортных арганізацый у розных краінах).

Па інфармацыі ўрада, прыняцце ўказа дазволіць павысіць узровень сацыяльнай абароненасці работнікаў бюджэтнай сферы, а таксама забяспечыць устойлівае функцыянаванне бюджэтных арганізацый і асобных (якія знаходзяцца за мяжой) устаноў ва ўмовах перападолення наступстваў COVID-19 і аднаўлення эканамічнай актыўнасці.

Мера праекта ўказа часовага, паступова людзі будуць вяртацца да нармальнага жыцця, наведваць установы культуры і спорту. Міністр фінансаў спадзяецца, што ўказ будзе падпісаны ў найбліжэйшы час.

Варвара МАРЗОБАВА.

Бюракратыю звесці да мінімуму

Дэкрэт № 3 «Аб замежнай бязвыплатнай дапамозе», падпісаны Прэзідэнтам у пачатку тыдня, замацаваў парадак яе рэгістрацыі і мэты выкарыстання. Сярод апошняга — аказанне медыцынскай, сацыяльнай дапамогі, развіццё бібліятэчнай, музейнай справы, забеспячэнне спартыўным абсталяваннем. Паводле рашэння Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта, дапамога для гэтых мэт вызваляецца ад падаткаў. Ад іх, дарчы, вызваляецца не толькі сама дапамога, але і тавары, паслугі, якія набылі на тэрыторыі краіны за яе сродкі. Магчымасць выкарыстання дапамогі на іншыя мэты вызначаць спецыяльная міжведамасная камісія, якая прымае рашэнні і аб падатковых ільготах.

«Па вызваленне ад падаткаў, збораў (пошлін) змогуць звярнуцца любыя фізічныя асобы — атрымальнікі дапамогі. У выпадку калі дапамога не вызваляецца ад падаткаў, збораў (пошлін), з яе атрымальнікаў, юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрыемальнікаў будзе сплагачана плата за рэгістрацыю ў Дэпартаменце па гуманітарнай дзейнасці Кіраўніцтва справамі Прэзідэнта Беларусі ў памеры 0,5 % ад сумы (кошту) такой дапамогі», — перадае нормы дакумента прэс-служба Прэзідэнта.

Пытанні працэдур наступлення дапамогі, яе рэгістрацыі і ўліку ўрэгулююць урад сумесна з Кіраўніцтвам справамі Прэзідэнта, Нацыянальным банкам і іншымі зацікаўленымі. У адпаведнасці з патрабаваннямі лідара краіны ўсе бюракратычныя працэдурныя рэгістрацыі будуць зведзены да мінімуму.

Марыя ДАДАЛКА.

Актуальна

І касцюмы, і галаўныя ўборы для медыкаў

Брэсцкая швейная фірма «Нэтва» хутка наладзіла выпуск неабходнай прадукцыі

У вытворчых цэхах «Нэтва» пачынаюць вырабляць касцюмы і галаўныя ўборы для медыкаў. У вытворчых цэхах «Нэтва» пачынаюць вырабляць касцюмы і галаўныя ўборы для медыкаў. У вытворчых цэхах «Нэтва» пачынаюць вырабляць касцюмы і галаўныя ўборы для медыкаў.

У цэху прадпрыемства.

Першая партыя прадукцыі была адраўлена заказчыкам яшчэ ў красавіку. Швейнікі прыватнай фірмы часова спынілі работу па вырабе новых калекцый адзення і сталі выпускаць маскі, а таксама прадметы бялагічнай аховы для медыцынскага персаналу. Паводле слоў Аляксандра Карпіцкага, маем той выпадак, калі супрацоўніцтва наладжана ў рэкордна кароткія тэрміны. На ўзгадненні з Міністэрствам аховы здароўя і ў адным з б'юльварных выданняў «Звязда».

пільцоўках — у прамоне Кацін Бор і ў адным з б'юльварных выданняў «Звязда».

Такое супрацоўніцтва выглядае сёння вельмі актуальным: у сувязі з распаўсюджваннем COVID-19 патрэбы ў сродках аховы растуць штодзённа. Калі ў пачатку эпідэміі ў абласной бальніцы за суткі расходвалі калі дзясяткі касцюмаў бялагічнай аховы, то цяпер штодзённа патра-

буюцца сотні адзінак амуніцыі. Да лячэння пацыентаў з каранавірусам і цяжкімі формамі пнеўманіі прыцягнутыя некалькі сотняў чалавек. Усе яны павінны быць апрануты так, каб адчуваць сябе абароненымі. І нават калі на гэты ўчастак будуць дадакова пераведзены іншыя спецыялісты, швейнікі абяцваюць забяспечыць іх аднаразавай вопраткай.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Дапамога

«Дзякуй за супрацоўніцтва!»

Чарговы гуманітарны груз прыбыў з Кітая

Буйная партыя сродкаў індывідуальнай аховы, набывтая групай кампаній «А-100», прыбыла ў Мінск для размеркавання па медыцынскіх установах. Грузавы самалёт з Кітая даставіў гуманітарны груз, у якім больш за 100 тысяч масак, а таксама акулары і інфрачырвоныя тэрмометры.

Групе кампаній «А-100» удалося знайсці вытворцу ў Кітаі і дамовіцца аб прамой даставіцы. Акрамя масак, у партыю ўвайшлі 100 інфрачырвоных тэрмометраў і тысяч ахоўных акулараў для медыкаў. Агульны памер спонсарскай дапамогі з боку «А-100 Дэвелопмент» з сакавіка да мая перавысіў 500 000 рублёў.

Медыцынскія вырабы прызначаны для бальніц у Мінску і рэгіёнах. Яны будуць размеркаваны паміж Мінскай цэнтральнай раённай бальніцай, Мінскай абласной клінічнай бальніцай і Мінскім навукова-практычным цэнтрам хірургіі, транспланталогіі і гематалогіі прапарцыянальна патрэбе кожнай установы.

— Да той дапамогі, якую аказвае сістэма аховы здароўя дзяржавы, павінны падключыцца і бізнес: тыя кампаніі, у якіх ёсць рэсурсы і магчымасці. Дапамагачь медыкам — наш шчыры ўнутраны матыў, наша сацыяльная адказнасць перад людзьмі і краінай. Мы, як і ўсе

беларусы, хочам паскорыць заканчэнне гэтага няпростага перыяду, таму робім усё, што ў нашых сілах, — адзначыў уласнік групы кампаній «А-100» Аляксандр ЦЭНЦЕР.

З сакавіка, калі кампанія пачала аказваць дапамогу медыкам, фінансавую падтрымку атрымалі Мінская цэнтральная раённая бальніца, Рэспубліканскі клінічны медыцынскі цэнтр, тэрытарыяльныя цэнтры сацыяльнага абслугоўвання. Акрамя таго, на зарпаваных станцыях «А-100» было выдана больш за 6 тысяч бесплатных абедоў медыкам.

— Ад Міністэрства аховы здароўя і медыкаў дзякую кампаніі за надзейнае і пастаяннае супрацоўніцтва. Хоцця адзначыць сапраўды сацыяльную скіраванасць і грамадзянскую адказнасць такіх учынкаў, — сказаў намеснік міністра аховы здароўя Барыс АНДРАСЮК.

Па звестках на 26 мая, у Беларусі зарэгістравана 38 059 выпадкаў COVID-19. Прырост за суткі склаў 915 інфіцыраваных. Паправіліся і вылісаны 15 086 чалавек (за апошнія суткі — 637), памерлі 208 пацыентаў (чацвёрты за апошнія суткі). Усяго праведзена 472 906 тэстаў (за суткі — 9902).

Алена КРАВЕЦ.

Разам

Фінансісты аб'ядноўваюцца ў барацьбе з пандэміяй

У гэты складаны час работнікі беларускіх банкаў аказваюць усебаковую дапамогу медыкам. Як адначасна прэс-сакратар Асацыяцыі беларускіх банкаў Павел СІМАНАЎ, на працягу сакавіка—красавіка спецыялісты гэтай арганізацыі выдзелілі сродкі альбо набылі і перадалі ўстановам аховы здароўя Беларусі медыцынскую тэхніку і абсталяванне (у прыватнасці, апараты штучнай вентыляцыі лёгкіх, сістэмы абавявання хворых, дэфібрылятары, пульсаксіметры), сродкі індывідуальнай аховы медыцынскага персаналу і дэзынфекцыі на суму звыш 2,2 мільярдаў.

Банкі і нябанкаўскія крэдытна-фінансавыя арганізацыі аказваюць дапамогу медустановам па ўсёй краіне. У прыватнасці, банкам пералічана каля 570 тысяч рублёў на дабрачынныя рахункі Міністэрства аховы здароўя, які адкрываюць у Рэспубліканскім цэнтры арганізацыі медыцынскага рэагавання. Беларускі банк аказвае падтрымку дзясяткам сталічных і раённых бальніц, Белінвестбанк ажыццявіў бязвыплатную даставіку 200 тысяч санітарна-

тэстаў на каранавірус і 200 тысяч рэспіратараў, адна з даччыных кампаній БПС-Ашчадбанка — апараты ШВЛ, сістэмы абагравання хворых і іншае медыцынскае абсталяванне, а прафкам Прыорбанка штомесяц пералічвае сродкі на дабрачынны рахунак Беларускага прафсаюза работнікаў аховы здароўя.

«Прымаючы пад увагу складаную эпідэміялагічную абстаноўку і ўсёдамыя сацыяльна-эканамічныя абмежаванні, мы ў Беларусі аказваем дапамогу медыкам і іншым арганізацыям фінансавога сектара краіны актыўна ўключаючы і дапамагаюць нашым медыкам у барацьбе з каранавірусам, — адзначыла выканаўчая абавязкі старшын Асацыяцыі беларускіх банкаў Ганна КАВАЛЁВА. — І гэтая дапамога будзе працягнутая».

Сяргей КУРКАЧ.

«Не выпрабуюцца сябе на трываласць...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Урач згадвае, што на фоне негатыўнай інфармацыі, якую сёння шукаць не трэба, бо яна сама цябе адшукае, былі ахвотныя назіраць менавіта ў бальніцы, і яны нічога не хацелі чуць пра знаходжанне дома. Потым, калі ўсведамлялі, што іх стан здавальняючы (усе даследаванні прайзданы паспяхова, дыхаецца адносна лёгка) пагадзіліся на амбулаторнае лячэнне. Для пацыентаў, якім патрэбна рэабілітацыя, у Бабурыскім раёне спецыяльна перапрафілявалі абласны Цэнтр медыцынскай рэабілітацыі «Космас».

ПЕРАНЕСЛІ АДПАЧЫНКІ

Медыцынскі стаж Валянціны Леднік складае больш чым 30 гадоў. За гэты час з якімі толькі інфекцыямі яна не сустрэлася: і атыпічныя пнеўманіі, і атыпічны грип з ліхаманкай, а калі зазірнуць яшчэ ў больш далёкае мінулае, даводзілася лячыць нават ад малых.

— Новая хвароба насцярэвае сваімі асаблівасцямі, — кажа суразмоўніца. — Зусім іншыя гукі дышання пры аускультатыўным даследаванні, іншая карціна на камп'ютар-

най рэнтгенаграме. «Ковідныя» пацыенты дыхаюць павярхоўна, ім не хапае кіслароду. І мы ім аператыўна дапамагем. Спецыяльна для гэтага ў наша аддзяленне было падвезена дзесьці пунктаў кіслароду, тое ж самае зрабілі і ў іншых аддзяленнях. Для цяжкіх хворых, якія знаходзяцца ў рэанімацыйным аддзяленні, маем у дастатковай колькасці апараты ШВЛ.

Апошнім часам тыя, хто перахварэў на COVID-19, часта расказваюць, што ім даводзілася доўгі час ляжаць на жываце. Валянціна Леднік адзначае, што пры новым захворванні ў альвеолах лёгкіх адбываецца парушэнне газаабмену, а ляжанне на жываце, так званая пран-пазіцыя, паляпшае газаабмен.

Пацыентаў шмат, але медперсанал інфекцыйнага аддзялення працуе пакуль у штатным рэжыме. Цяжэй толькі з-за спецыяльнай экіпіроўкі, але і да яго прывыкнуліся, хоць цела пад гэтым «панцырам» не дыхае. Ды і размаўляць з рэспіратарам і шчытком на твары не вельмі зручна. Гэта таксама сцяпляе.

Аддзяленне, як і ўсе іншыя, дзе лечацца каранавірусныя пацыенты, падзелена на

«чыстую» і «брудную» зоны. У «бруднай» урачы працуюць запар да шасці гадзін: пакуль абход зробіш, з дакументамі разбярэшся. Потым цябе на некаторы час змяняе іншы доктар, а ты пераапранаешся, абдаеш, пачынаеш зноў апранаеш ужо новы супрацьчумны касцюм і ідзеш у «брудную» зону знаёміцца з новымі пацыентамі. Па той жа схеме змяняюць адна адну медсёстры. На шчасце, ніхто з медперсаналу не захварэў. Дарчы, абследаванне на каранавірус работнікі праходзяць кожныя два тыдні.

Валянціна Арсенцьеўна прызнаецца, што калектыву зладжаны і працуе бездакорна. Ніхто не ўзівае ад работы, ніхто не спалохаўся. Нават воплускі пераносца на больш спрыяльны перыяд, каб для іншых не адбыліся перагарзкі. А нядаўна настрой паднялі налічаныя за красавік надбавкі.

— Паколькі мы профільнае інфекцыйнае аддзяленне і сёння кантактаем выключна з «ковіднымі» пацыентамі, усё без выключэння атрымалі павышаную зарплату, — удакладняе ўрач.

Медыкі ўдзячныя за ўвагу і неабякавым грамадзянам, і прадпрыемствам, якія сёння працягваюць клопат. Напрыклад, Бабурыскі

мясакамбінат, пачынаючы з красавіка, штодзённа ўсім, хто працуе на змене, перадае абеды. Не рэдзасць, калі людзі тэлефануюць, каб падзякаваць і жадаюць «не хварэць». Такой увагі да медыцыны даўно не было, кажуць тут.

ЛЮДЗІ РАССТАБЛІСЯ ЗАЎЧАСНА

На тых жа рынках, у крамах не заўсёды захоўваецца сацыяльная дыстанцыя, людзі часта дыхаюць у спіны адно аднаму.

— Не трэба быць такімі самаўпэўненымі, — перасцерагае ўрач. — Гэты вірус вельмі небяспечны, замацоўваецца проста ў лёгкіх. Нема таго бранхіту, які мы бачылі пры аднавіравіусе, калі чалавек мог доўга хрыпець, у яго гналіся вочы або залёгаў нос. COVID-19 паводзіць сябе больш агрэсіўна. І галоўны шлях распаўсюджвання менавіта паветрана-кропельны. Трэба берагчы сілізистыя вачэй, носа, не датыкацца да іх. Асцерагайцеся тых, хто кашле побач. Маскі якая і патрэбны для таго, каб затрымаць атручаныя вірусам паветра. Нездарма ж распрацаваны правільны сацыяльныя паводзіны — кашляць у локцёвы згіб, карыстацца аднаразовымі папяровымі сурвэткамі.

Сама ўрач звяла да мінімуму кантакты з роднымі, жыве па прыпынку — работа-дом-праца. Крамы наведвае выключна ў масцы і пальчатках. Свой адпачынак, як і ўсе ў яе аддзяленні, адкладае да лепшых часоў. Усім асцятлівым яна раіць прывыкаць воплус дачам і нікуды не выязджаць з краіны. Калі нехта усё ж такі рызыкне, трэба больш дасканала прытрымлівацца мер асабістай гігіены, сацыяльнага дыстанцавання. Але перш за ўсё

Мемарыял

ЯК ВЯРТАЮЦА ІМЁНЫ

Дзякуючы беларускім ваенным пошукавікам

Шмат вайсковых таямніц хавае беларуская зямля. Стагоддзя не праходзіла, каб яе не раздзірала чарговая вайна, пакідаючы за сабой сотні тысяч ахвяр, а ў XX стагоддзі — і небяспечныя боепрыпасы, якія і дагэтуль знаходзяцца дзясяткамі тысяч. Задача ж сучаснікаў — па магчымасці выцягнуць з нябыту прозвішчы салдат і афіцэраў, у звестках аб якіх дагэтуль стаіць грыв «прапаў без вестак». Займаюцца гэтым беларускія ваенныя пошукавікі. Пра іх дзейнасць расказаў начальнік упраўлення па увекавечанні памяці абаронцаў Айчыны і ахвяр вайны Узброеных сіл Беларусі палкоўнік Сяргей ВАРАНОВІЧ.

ПРА ГАСПАДАРА ПАВЕДАМІЦЬ МЕДАЛЬЁН. АЛЕ НЕ ЗАЎЖДЫ

— У нашай краіне палявыя пошукавыя работы, якія звязаны з раскопкамі пахаванняў вайскоўцаў і ахвяр войнаў, можа праводзіць толькі асабовы склад 52-га асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна, — заўважыў Сяргей Варановіч. — Пры ўзгадненні з нашым упраўленнем удзельнічаюць і гэтай справе могуць таксама члены грамадскіх аб'яднанняў і звычайныя грамадзяне.

За мінулае дзесяцігоддзе нашы ваенныя пошукавікі знайшлі і перадалі для перапахавання мясцовымі органамі ўлады парэшткі больш чым 16 тысяч вайскоўцаў Чырвонай Арміі, якія загінулі падчас Вялікай Айчыннай вайны. Гэтая лічба супастаўная з насельніцтвам не самага малага раённага цэнтру. Пры гэтым летась з зямлі былі падняты астаткі 640 ваяроў. Але гэтым задача пошукавікаў не абмяжоўваецца. Пасля падняцця астанкаў трэба высветліць, каму яны належаць. А вось гэта справа ўжо больш складаная.

З агучаных вышэй лічбаў мы змаглі ідэнтыфікаваць 1263 загінулых за мінулыя дзесяці гадоў, у тым ліку летась — 122. Агульная лічба на парадок меншая з аб'ектыўных прычын. На тое, як захаваліся астаткі, якія-небудзь прадметы, зброя і вайсковыя амуніцыя, больш за ўсё ўплывае час. Усё-такі з часу апошніх баёў на тэрыторыі Беларусі хутка міне 76 гадоў. Сваё ўздзеянне аказваюць і глыбіня, на якой

знойдзены астаткі, і стан глебы, і навунасыць грунтовых водаў... Што да асабістых апазнавальных знакаў ваеннаслужачых, то вельмі важна, каб вецка футарала, у якім захоўваўся медальён, было вельмі добра закручана. Гэта спрыяе таму, каб папярковы ўкладш не сатлеў і не згніў пад уздзеяннем разнастайных прыродных з'яў. Ну і, натуральна, немалаважна тое, наколькі ахайна сам папярковы ўкладш быў скручаны і пакладзены ў металічную скрынку.

Напрыклад, на месцы пахавання астанкаў савецкіх ваеннапалонных у былым шталагу № 352 у сталічнай Масюкоўшчыне былі знойдзены восем медальёнаў. Два ўкладшы ўдалося выцягнуць амаль без страты тэксту. А вось трэці, на жаль, захаваліся толькі фрагментарна. Таму звесткі з яго прачытаць пакуль не ўдалося. Але мы не трацім надзеі, што ў нас у рэшце рэшт атрымаецца расказаць гэтую таямніцу.

Але год ад году такіх знаходак, якія дазваляюць высветліць

звесткі, становіцца ўсё меней. За апошняе чвэрць стагоддзя было знойдзена ўсяго 76 ўзнагарод — медальёў і ордэнаў. Прычым летась — шэсць. Гэта былі па тры медалі «За адвагу» і «За баявыя заслугі». Па іх нумарах і ўдалося высветліць, каму яны належалі. А вось медальён — не гарантыя стапрацэнтнай ідэнтыфікацыі. Чамусьці ўкладшы знаходзяцца толькі ў траціне з 868 такіх знаходак. Ды і іх не заўсёды ўдаецца прачытаць. Напрыклад, летась 25 медальёнаў вярнулі з небыцця імяны ўсяго васьмі чалавек. Хто яшчэ 17 — мы можам толькі здагадвацца... Рэдка, але ўдаецца адшукаць падпісаныя прадметы — кацялкі, лыжкі, грабянцы. Але для нас, пошукавікаў, важна нават адно вернутае імя. І нам вельмі важна, што хай нават праз столькі гадоў, але сваё даведваюцца пра лёс сваіх блізкіх...

77 ГАДОЎ НЕВЯДОМАСЦІ

Пошук сваякоў — гэта працэс у кожным рэзе ўнікальны. Можна

прайсці некалькі месяцаў, калі ўдасца высветліць, дзе жыўць родныя і блізкія загінулага воіна. Але здараецца і так, што адказаць на гэтае пытанне ўдаецца літаральна на наступны дзень.

У красавіку 2018 года блізу вёскі Хамічы Рагачоўскага раёна былі знойдзены астаткі салдата Чырвонай Арміі. Высветліць яго асобу ўдалося вельмі лёгка — пры нябожчыку быў наглуха закрыты медальён, у якім захаваўся ўкладш. Ён належаў 21-гадоваму камандзіру аддзялення сяржанту Івану Лямуну. Служыў ён у 61-й стралковай дывізіі, якая трапіла ў акружэнне ў жніўні 1941 года на паўднёвы ўсход ад Жлобіна. Выйсці з яго ўдалося толькі асобным групам.

Звесткі пра сваякоў былі ўстаноўлены праз суткі, — успамінае Сяргей Варановіч. — Іван Лямуну нарадзіўся ў вёсцы Забярэзні Хароўскага раёна Валдайскай вобласці. Яго сястра — Лізавета Пракоп'еўна — жыла ў пасёлку Хароўск. Парэшткі вайскоўца былі перададзены ў Расію і ўрачыста пахаваны на могілках сяла Міхайлаўскае — гэта цэнтр аднайменнага сельскага паселішча, у склад якога ўваходзіць Забярэзнік. Дзеяслоў тут ужыты ў мінутым часе не памылкова — яшчэ па выніках перапісу 2002 года ў гэтай вёсцы не было ніводнага пастаяннага насельніка.

Трэба зазначыць, што наша упраўленне і камандаванне 52-га пошукавага батальёна вось ужо 16 гадоў узаемадзейнічаюць з прадстаўніцтвам Народнага саюза Германіі па доглядзе за ваеннымі магіламі

ў нашай краіне. Мы прытрымліваемся Жэнеўскіх канвенцый 1949 года і дапаўненняў да іх, і таму праводзіцца паступовая лакалізацыя пахавання нямецкіх салдат. Астанкі тых, хто служыў у вермахце, пераносзяцца на дзве зборных ваенных могілак. Усё гэта — за кошт нямецкага боку.

Што да Расіі, то наш 52-і пошукавы батальён супрацоўнічае з аналагічнай структурай ва Узброеных Сілах нашай усходняй суседкі — 90-м пошукавым батальёнам. Штогод супрацоўнічае толькі ўмацоўваецца. А з 2015 года праводзіцца сумесныя палявыя пошукавыя работы. Напрыклад, летась пад Віцебскам былі знойдзены і перапахаваны астаткі двух вайскоўцаў Чырвонай Арміі, загінулых у 1943 годзе.

— **Наша зямля з часоў вайны хавае шмат зброі. У пачатку гэтага года начальнік інжынерных войскаў Узброеных Сіл — начальнік упраўлення інжынерных войскаў Генеральнага штаба УС палкоўнік Андрэй Куркоў казаў, што летась Узброеныя Сілы знішчылі каля 11 тысяч выбухованебяспечных прадметаў. Як часта нашым пошукавікам трапляюцца такія небяспечныя знаходкі?**

— За апошнія дваццаць пяць гадоў воіны 52-га батальёна знайшлі каля дзевяці тысяч мін, бомбаў і гранат. Прычым толькі летась іх колькасць зусім крыву не дацягнула да тысячы. Абясшкоджваннем такіх знаходак займаюцца спецыяльныя групы размініравання. А вось зброя знаходзіцца куды радзей.

З 1995 года было выяўлена і перададзена органам Міністэрства ўнутраных спраў усяго 242 адзінкі стралковай зброі і 138 фрагментаў, а таксама больш за 37 тысяч патронаў рознага калібру.

ПАРТАЛ ПАМЯЦІ

— **Як праводзіць работу з архівамі?**

— Так, даследаванне інфармацыйных крыніц, у лік якіх уваходзяць архіўныя матэрыялы, — гэта неад'емная частка нашай работы. Супрацоўнікі нашага ўпраўлення і прадстаўнікі 52-га батальёна пастаянна працуюць з дакументамі, якія знаходзяцца ў Нацыянальным архіве Беларусі, а таксама ў абласных і занальных. Іншая справа, што з аб'ектыўных прычын асноўная маса неабходных дакументаў фізічна знаходзіцца ў Расіі. Апошні раз мы працавалі там грунтоўна ў 2007 годзе. Але цяпер у гэтым прамой неабходнасці і няма дзякуючы развіццю інтэрнэту. Цэнтральны архіў Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі размясціў сайты абгульняльных банкаў даных. Гэта «Мемарыял», «Подзвіг народа», «Памяць народа». Быў нават створаны адмысловы інфармацыйны партал, прысвечаны памяці загінулых падчас Першай сусветнай вайны. У вольны доступ былі выкладзены архіўныя дакументы. Мы актыўна імі карыстаемся для таго, каб удакладніць інфармацыю аб меркаваных няўлічанах войсках пахаваных у нашай краіне і лёсах загінулых.

— **Атрымліваецца, што імёны вяртаюцца нават больш чым праз стагоддзе...**

— Так, нам удалося высветліць імёны двух салдат Рускай імператарскай арміі, якія загінулі на нашых землях у 1916 годзе. Падчас пошукавых работ блізу вёскі Манькавічы знойдзены парэшткі 78 воінаў. Ключ да ідэнтыфікацыі далі дзве гільзы з запіскамі. Між іншым, на той час ім было 102 гады. Нам удалося высветліць, што яны належалі радавому Г. Зайцаву, які нарадзіўся ў Вяцкай губерні, і ўнтэр-афіцэру Ф. Бальшакову, уладжэнцу Цярской губерні. Дзякуючы дакументам Расійскага дзяржаўнага ваенна-гістарычнага архіва мы высветлілі асобу яшчэ аднаго загінулага салдата. Гэта быў выхадзец з Курскай губерні, радавы Г. Палякоў. А звесткі на інфармацыйным партале «Памяць герояў Вялікай вайны 1914—1918 гадоў» раскрылі асобы яшчэ 34 загінулых. Агулам жа за чвэрць стагоддзя пошукавікі знайшлі астаткі звыш 4 тысяч салдат Рускай імператарскай арміі.

Больш за тое, дагэтуль сусветнаацэнка знаходкі з часоў яшчэ даўнейшай вайны — 1812 года. Вайскоўцы знайшлі парэшткі 45 салдат Рускай арміі і 442 — напалеонаўскай. Там жа з зямлі паднялі і фрагменты амуніцыі, гузікі, ядры ад гармат. А аднойчы пры даследаванні пахавання была знойдзена нават залатая манета наміналам адзін фрыдрыхсдор, адчаканена ў 1777 годзе.

— **Як вызначаецца месца будучых раскопак? З чаго пачынаецца пошук?**

— У мінулыя гады асноўнай крыніцай ведаў былі відавочы

ваенных падзей. Вось толькі сёння ўсім з іх ужо далёка за 80. І год ад году іх, на жаль, становіцца меней з натуральных прычын. Але нярэдка інфармацыя пра месцы, дзе былі пахаваны чырвонаармейцы альбо забіты мірныя жыхары, перадаецца з пакалення ў пакаленне. Таму калі вы валодаеце такімі звесткамі, то звярніцеся ў ваенны камісарыят або райвыканкам. Там трэба будзе запоўніць спецыяльны інфармацыйны ліст. Пасля ўдакладнення дакументаў трапляе ў 52-і асобны спецыялізаваны пошукавы батальён. Па выніках даслаўных лістоў з розных рэгіёнаў Беларусі і складаецца план работы на пошукавы перыяд. Ён доўжыцца з сярэдзіны красавіка да кастрычніка. Пры гэтым перш чым пачынаць раскопкі, пошукавікі мусяць атрымаць дазвол ад мясцовых распарадчых і выканаўчых органаў.

...Заўсёды цяжка успамінаць правядзенне раскопак на пахаваннях савецкіх ваеннапалонных, якія загінулі ў нямецкіх лагерах. Нельга забыць запоўнення астаткаў траншэй і ямы. А вось з асобных знаходак, акрамя гільзаў часоў Першай сусветнай вайны, запамініліся знойдзеныя ўзнагароды, па нумарах якіх і былі устаноўлены звесткі аб іх уладальніках. Напрыклад, у Калінкавіцкім раёне быў знойдзены ордэн Алесандра Неўскага разам з астаткамі дзядзькі Героя Савецкага Саюза, касманauta і лётчыка-выправавальніка Алесандра Віктарэвіча. А ў Бабруйску сем гадоў таму была знойдзена яшчэ адна высокая ўзнагарода — ордэн Чырвонага Сцяга.

Беларусь памятае

СПРАВА ДЛЯ НАРОДНЫХ МСЦІЎЦАЎ

Пра партызанскія аперацыі — з першых вуснаў

Цяпер, калі пасля вайны мінула столькі гадоў, каштоўнасць апаведу яе жывых сведак толькі павышаецца. Свае ўспаміны ў рэдакцыю даслаў мінчанін Георгій АРЛОВА. Ён нарадзіўся ў 1924 годзе на Барысаўшчыне. Падчас вайны партызаніў. У мірны час, ужо ў 1951-м, скончыў Беларускі політэхнічны інстытут, пасля чаго шчыраваў на ніве сельскай гаспадаркі. Кандыдат тэхнічных навук. Па кар'ернай лесеўці дайшоў да пасады першага намесніка дырэктара Усеаюзнага навукова-даследчага і тэхналагічнага інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі, быў дацэнтам Беларускага інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі. Аўтар 60 навуковых прац, мае пяць пасведчанняў на вынаходніцтвы.

Аповед Георгія Арлова пра партызанскія аперацыі з першых вуснаў мы і прапануем сёння.

14 чэрвеня 1941 года адбыўся наш выпускны вечар у сярэдняй школе № 1 горада Барысава. Здавалася б, атэстат сталася цяпер у кішэні і з ім адкрыты ўсе шляхі да цікавага жыцця і далейшай вучобы. Мара, аднак, не наканавана было спраўдзіцца. Праз тыдзень пачалася Вялікая Айчынная.

Яшчэ перад вайной мы ведалі, што фашызм наш люты вораг. Першыя месяцы акупацыі нашых гарадоў і вёсак пацвердзілі гэта. Пачаліся арышты і расстрэлы. У лагерах ваеннапалонных сотнямі і тысячамі марылі галоднай смерцю, куды людзей гналі калонамі і забівалі тых, хто фізічна не быў у стане ісці. Моладзь гналі ў Германію на катаржныя работы на заводах і ваенных будоўлях, дзе яны паміралі ад голаду і хвароб. Замест памерлых прывозілі іншую партыю. Сцены дамоў і пабудовы стракацелі аб'явамі з пагрозай расстрэлу пры непадпарадкаванні ўладам «новага парадку», за хаванне былых чырвонаармейцаў і камандзіраў, праслухоўванне радыё...

У такіх умовах дзейнічаў наш партызанскі атрад імя Фрунзэ ў Барысаўскім, Халопеніцкім, Крудскім, Бягомльскім раёнах. Адносіўся ён да брыгады імя Кірава.

Наша сям'я сышла туды ў адну з летніх начэй 1943 года з вёскі Неманіца, што месціцца за сем кіламетраў ад Барысава. Агулам нас было каля дваццаці сем'яў — мы, Арловы, Ясюкі, Ляўданскія, Клімовычы, Хоравы, Буіло, Бяганскія, Палюковы, Серафімовічы... На жаль, праз столькі гадоў ужо не памятаю ўсе прозвішчы. Сышлі мы, кінуўшы хаты, увесь скарб, жывёлу. Паклаі толькі на вазы самае неабходнае і... пайшлі ў цэмуру, у смяротную небяспеку. Мы пакідалі вёску з вялікай рызыкай быць схопленымі ўжо на гэтым этапе, бо, акрамя паліцэйскага гарнізона, сюды прыйшла нямецкая часта з фронту. Таму прабіраліся ўначы агародамі.

У найбліжэйшым лесе нас сустрэў камісар атрада Ігнат Панкевіч з групай партызанаў, якія вядалі дарогу ў атрад па кантралюемай немцамі тэрыторыі. Цяжка ішла заняў ажно трое сутак. Ішлі мы начамі па лесе, бездарожжы, увесь час рызыкаючы патрапіць на варажыя заставы, абыходзячы гарнізоны. Ад стомы падалі жанчыны, дзеці, коні. Але нейкім чынам усё ж атрымалася вывесці з паліцэйскага гарнізона ў вёсцы амаль усю зброю і боепрыпасы. Пасля трох сутак дарогі, знясіленыя, мы прыбылі на базу атрада. Месцілася яна на адным з астравоў сярод балот каля возера Палік і фактычна ўяўляла сабой групу зямлянак.

Такім чынам, мы прыйшлі ў атрад не з пустымі рукамі. І партызаны мелі ў зброі вельмі вялікую патрэбу. З нас, неманіцкіх, быў утвораны асобны трэці ўзвод атрада. Яшчэ два былі створаны з уцекачоў з нямецкага палону армейцаў і з дэсантнікаў.

Неўзабаве мы выйшлі ў знаёмыя родныя мясціны на першае баявое заданне. На шашы Мінск — Масква за месяц засадных баёў і раптоўных нападаў пры дапамозе супрацітанкавых гранат і пры падтрымцы агнём з вінтовак і кулямэтаў было знішчана 27 нямецкіх аўтамашын. Я ўваходзіў у дыверсійную групу, якая складалася з шасці чалавек. На балоцістым участку шашы Мінск — Масква за пяць кіламетраў ад Барысава быў узарваны мост-труба. Аб'езды мы загадзя замініравалі. Нямецкія машыны накіраваліся туды і... падарваліся на мінах. Рух на некалькі начных гадзін быў сарваны на самай важнай для праціўніка транспартнай артэрыі да фронту.

Падчас гэтага ж выхаду атрада на баявыя дзеянні ў наваколлі пад Барысавам мы

з сябрам па школе атрымалі тол і ўзрывальнік, тут жа ў лесе змайстравалі самаробную міну, пайшлі па знаёмых са школьных гадоў дарожках на заданне. Устанавілі на грунтовай дарозе міну, на якой крыву пасла падарвалася нямецкая аўтамашына з салдатамі. Хаваючыся ад патрулёў, выразалі вялікі кавалак наземнага тэлефоннага дроту, у некалькіх месцах адкапалі і перарэзалі шматжылны падземны кабэль. Пасля аказалася, што тым самым мы на некалькі гадзін перапынілі сувязь стаўкі Гітлера з Цэнтральным фронтам. Пасля вяртання атрада на базу нам была аб'яўлена падзяка з далейшым прадстаўленнем да ўрадавай ўзнагароды.

Мы зрывалі работу нямецкай акупацыйнай адміністрацыі, ваялі баі з карнікамі, якія спрабавалі прарвацца ў партызанскую зону, разграмілі два паліцэйскія гарнізоны, вялі разведку з перадачай звестак па радыё ў лінію фронту. Дзякуючы існаванню партызанскіх зон доўгі час з многіх вёсак немцы не маглі адправіць у Германію на прымушовае работы ці ў канцлагер ніводнага чалавека.

...12 красавіка 1944 года наш атрад разам з іншымі падраздзяленнямі брыгады правёў паспяховы бой з немцамі каля вёскі Сялец. Брыгадай было знішчана каля 100 гітлераўцаў. На нашым участку разгарэўся самы жорсткі блізкі бой. Я удзельнічаў у ім у якасці кулямётчыка. Нямецкая куля зачэпала мяне.

Увогуле, да лета 1944 года ў нямецкім тыле ў Беларусі дзейнічала ўжо шматлікая партызанская армія. Яна стварала пастаянную вялікую пагрозу ўдару па нямецкай лініі абароны «Зддур». Нямецкае камандаванне перакінула на барацьбу з партызанамі некалькі дывізіяў. Вораг быў узброены моцна, і таму мы з баімі адыходзілі да возера Палік. У блакнадных баях у балотах скончыліся боепрыпасы, не было харчавання, медыкаменту.

Рабіць нічога іншага не заставалася, і наша брыгада вырашыла ісці на пракрыў. Але радзіць злавій у эфіры вестку пра тое, што пачалася аперацыя «Баграціён». Мы выйшлі да дарогі Халопенічы—Бягомль, каб атакаваць нямецкія часткі. Але замест чарговага бою адбылася сустрэча з перадавымі танкавымі часткамі Чырвонай Арміі. Яны свабодна прайшлі па нашай партызанскай зоне, каб акружыць немцаў пад Мінскам — партызаны не далі фашыстам пабудавача ўмацавання. Было гэта 28 чэрвеня 1944 года.

Разам са мною ваяваў і бацька, Васіль Нічыпаравіч Арлоў. Камандзір атрада Мікалай Курсевіч ў асабістым лісце па ўліку партызанскіх кадраў запісаў: «Знаходзячыся ў партызанскім атрадзе, таварыш Арлоў В. М. да даручаных заданняў ставіўся добрасумленна. Удзельнічаў у баях атрада ў Барысаўскім раёне на магістралі Масква — Мінск у кастрычніку 1943 года. А таксама ў лютым 1944 года удзельнічаў

і вызначаўся ў баях супраць карнай экспедыцыі пад вёскамі Жартай і Макееўшчына. Адданы справе вызвалення Радзімы ад нямецкіх акупантаў».

Бацька ў дзень сустрэчы з часткамі Чырвонай Арміі знаходзіўся не ў атрадзе. Ён накіраваў дакладную камандзіру з партызанам, які вяртаўся ў атрад, і пайшоў разам з нашымі салдатамі біць ворага далей. У часы Грамадзянскай вайны ён быў артылерыстам, досвед тых часоў спатрэбіўся і праз чвэрць стагоддзя. Толькі цяпер ён ужо адбіваў атакі танкаў. У адным з лістоў-трыкутнікаў бацька з фронту пісаў: «Ляжу на дне акапа. Артылерыйскі налёт. Атрасаю з ліста яскі і зямлю ад разрыву снарадаў і пішу». Чыталі мы гэты ліст, і рукі држылі — а ці не накрыв пры чарговым артылерыйскім снарадзе акуп з бацькам. Тройчы ён быў паранены, у тым ліку цяжка — падчас штурму Кенігсберга.

Разам з усімі пераможцамі вярнуўся да любімай жонкі і дзяцей. На групавым здымку бацька ў пілотцы ў другім шэрагу. Побач — мама і сястра. Мой брат Саша перад вайной знаходзіўся на лянчынні ў санаторыі ў Еўпаторыі, што месціцца ў Крыме. Морам, а потым пешшу праз Каўказскія горы падлеткаў пераправілі далей ад баявых дзеянняў. Ён пайшоў працаваць на нафтапрамыслаў у Азербайджане. Адно з радвоўшчы выратаваў ад вялікага пажару і быў за гэта ўзнагароджаны.

Ваенныя супраць каранавіруса

У канцы мінулага тыдня зводны батальён радыяцыйнай, хімічнай і біялагічнай абароны праводзіў дэзынфекцыю на тэрыторыі ААТ «БелАЗ», што ў Жодзіне. Пра гэта паведамілі ў прэс-службе ваеннага ведамства.

Вайскоўцы апрацавалі тэрыторыю прадпрыемства, а таксама ўнутраныя памяшканні і вытворчыя цэхі. У сваёй рабоце яны выкарыстоўваюць узброеныя і сродкі радыяцыйнай, хімічнай і біялагічнай абароны. У іх лік уваходзяць парагенератары і апараты высокага ціску.

— Батальён выканаў дэзынфекцыйныя работы на плошчы больш чым у 740 тысяч квадратных метраў, — паведамілі ў Міністэрстве абароны. — Іх складаюць аб'екты ўстаноў аховы здароўя, адукацыі, працы і сацыяльнай абароны, а таксама Міністэрства ўнутраных спраў і, канешне ж, Узброеных Сіл. Праз апрацоўку прайшлі таксама 317 аўтамабіляў хуткай медыцынскай дапамогі.

Высокае майстэрства

На палігоне Лосвіда ў Віцебскім раёне больш за сто вайскоўцаў будуць змагацца за права насіць нагрудны знак «Доблесць і майстэрства», паведамляе Міністэрства абароны Беларусі.

Каля сотні ваеннаслужачых чакаюць сем этапаў складаных кваліфікацыйных выпрабаванняў. Сярод іх — нарматывы па паветрана-дэсантнай падрыхтоўцы і тэсціраванне па прадметах баявой і спецыяльнай падрыхтоўкі. За плячымі іх — таксама і трэніроўкі перад скачкамі.

Таксама сярод удзельнікаў ёсць і жанчыны. Але прымуць удзел у спаборніцтвах яны ўсёго толькі трэці раз за ўвесь час.

Матэрыялы паласы падрыхтоўкі Валяр'ян ШКЛЕННІК.

Паклонімся забытым героям

МАЦНЕЙ ЗА СТАЛЬ...

«Доўгачасовы сухапутны фронт» — сістэма умацаваных раёнаў уздоўж старой граніцы Савецкага Саюза, якая праходзіць ад Карэйскага пераайма да ўзбярэжжа Чорнага мора. Назву «лінія Сталіна» яна атрымала ў Еўропе па аналогіі з іншымі падобнымі збудаваннямі. За адзінаццаць гадоў на ёй былі створаны 23 умацаваныя раёны, на кожным з якіх размяшчаліся жалезабетонныя доты.

Пра падзеі, якія тут адбыліся, і пра тое, як сёння ўшаноўваецца памяць герояў, расказае новая кніга «Лінія Сталіна», якая выйшла ў выдавецтве «Беларуская Энциклапедыя імя Петруся Броўкі».

«Нельга забывацца, што абарончы збудаванні пачалі ўзводзіцца ў 1928 годзе. У гэты час Савецкі Саюз не меў граніцы з Германіяй. Уся інфраструктура была разлічана на польскую армію, тактыку, артылерыю, — заўважае аўтар новага выдання Барыс ПРАКАЗАЎ. — Але праходзіць час, і даводзіцца ваяваць з немцамі, у якіх усё па-іншаму. І тым не менш лінія Сталіна атрымала нямецкай вайскай на Мінскім умацаваным раёне на 4 дні, на Палацкім на 20 дзён, на Кіеўскім — на 60 дзён, на Наўгарод-Вальнскім — на 9 дзён і г. д. Калі ўсё скласці, то толькі на лініі Сталіна ў умацаваных раёнах вораг быў затрыман на 107 дзён. Атрымліваецца, лінія Сталіна, якая будавалася зусім супраць іншага праціўніка, усё ж зрабіла ўнёсак у

Перамогу. Германія не была гатова да зацяжнай вайны, а планы на бліцкрыг не спрадзіліся. А сёння пра гэты фартыфікацыйны аб'ект альбо зусім не ведаюць, альбо адгукваюцца, што ён ніякай ролі не адыграў».

Сёння дзякуючы таму, што становяцца адкрытымі архівы, мы можам даведацца пра раней невядомыя старонкі гісторыі. Пра тое, як самаддана і бяспрашна змагаліся абаронцы Айчыны ў самым пачатку вайны, сведчаць запісы ў журналах баявых дзеянняў нямецкіх танкавых дывізіяў. Толькі на знішчэнне 26 бункераў у раёне Заслаўя ім давалося патраціць два дні, прычым супраціўленне ўсюды аказвалася па-рознаму. Адна гарнізона дотаў змагаліся да апошняга салдата, другія зачынялі амбразуры пры першым выстрале прамой наводкай і ўзімаліся ў атаку. Некаторыя бункеры, якія ўжо здаваліся знішчэннымі, раптам «увакрасалі» і адкрывалі агонь ва ўпор.

Галоўнай задачай умацаваных раёнаў было менавіта стрымліванне ворага, для таго каб у краіне маглі быць праведзены ўсеагульная мабілізацыя. Так, Мінскі ўмацаваны раён, які ў 1928 годзе будаваўся супраць пяхоты і кавалерыі, павінен быў затрымаць ворага на 10 дзён. Але ўсяго адной стралковай дывізіі, якая да таго ж не атрымлівала боепрыпасу, бо шляхі былі разбомбленыя, давялося супрацьстаяць тром нямецкім танкавым. І абаронцы пратрымаліся чатыры дні!

«Мне пашчасціла паразмаўляць з ветэранамі, якія тут ваявалі, — дзеліцца дырэктар гісторыка-культурнага комплексу «Лінія Сталіна» Аляксандр Аляксандравіч МЯТЛА. — Яны згадвалі, што панікі тады

Барыс ПРАКАЗАЎ — аўтар кнігі «Лінія Сталіна».

не было. На трэці дзень адчуваўся недахоп боепрыпасу. Танкі ідуць, а ў салдат няма чым іх знішчаць. Не падвозілася ежа. Пры той дээрарганізацыі, страце сувязі камандзіры прынялі рашэнне адступіцца».

Пра тое, добра ці не ваявалі ў 1941 годзе, сведчыць статыстыка вермахта аб стратах. Аляксандр Аляксандравіч заўважае, што Чырвоная Армія ўзору 1941 года на адзін мільён чырвонаармейцаў у тыдзень «намалявала» ворага значна больш, чым гэта было больш мабілізаваных і чырвоная Армія колькасцю пераўзыходзіла армію вермахта. Значыць, і ў пачатку вайны рэгулярныя войскі выконвалі абавязак з гонарам і пры наўнасці боепрыпасу наносілі істот-

ныя страты ворагу. Іншая рэч, што прайгралі стратэгічна.

«Тэма пачатковага перыяду вайны — гэта вельмі трагічная і адначасова гераічная старонка гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, — заўважае памочнік міністра абароны па ідэалагічнай рабоце ва Узброеных Сілах, генерал-маёр Леанід КАСІНСКІ. — Я не стаў бы меркаваць, ці выканалі сваю задачу тыя агнявыя пункты, што ўваходзілі ў сістэму фартыфікацыйных збудаванняў, і ці правільна яны былі пабудаваныя. І, напэўна, сёння гэта не так важна. Я хацеў бы падкрэсліць, што задачу выконвалі людзі, простыя салдаты і афіцэры, якія там знаходзіліся. І яны аказалі мацнейшыя за сталь і бетон. Дзякуючы іх намаганням мы і перамаглі ў той страшнай вайне».

ПАГЛЫБЛЕННЕ Ў ГІСТОРЫЮ

На жаль, пра падзвігі, што здзяйсняліся ў 1941 годзе, незаслужана забываюцца. Нават многія вайсковыя часці вядуць сваю гісторыю толькі з тых гадоў, калі Чырвоная Армія пачынала пераможны паход. Але дзякуючы ўсім тым, хто трымаў абарону і гінуў на палях у самым пачатку вайны, удалося выйграць час на падрыхтоўку да будучых пераможных баёў. Таму так важна данесці праўду пра тыя суровыя гады да маладога пакалення, каб яно зразумела, што ахвяры не былі марныя.

Гісторыка-культурны комплекс «Лінія Сталіна» прысвечаны не толькі тым, хто склаў тут галовы, але і ўсім невядомым героям пачатку вайны, наогул падзвігі вайскоўцаў, якія вы-

ратавалі свет ад фашысцкай чумы. Унікальнасць гэтага аб'екта ў тым, што ён дае людзям магчымасць адчуць гісторыю — дакрануцца да зброі, тэхнікі тых часоў, паўдзельнічаць у рэканструкцыі.

«Лінія Сталіна» мае эксклюзіўнае права на пошук і падняцце старога ваеннай тэхнікі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, — расказвае аўтар Барыс Праказаў. — І я ў сваёй кнізе хацеў паказаць, як многа ў нас робіцца, колькі адноўлена тэхнікі, зброі і артылерыі. Дзякуючы такой інфраструктуры можна ладзіць шыкоўныя праекты, праводзіць гістарычныя рэканструкцыі. Шмат тэхнікі на хату. Майстры імітуюць зварныя швы, таўчыню брані.

За кожным экспанатам стаіць сваё гісторыя. Напрыклад, танк БТ-7 паднялі са дна ракі, ён быў у выдатным

стане. З балота выцягвалі і рэшткі KB-1 — гэты танк быў узарваны. Тэхніка была адноўлена да давадовага стану. Т-34 збіралі з арыгінальных дэталў ад розных танкаў гэтай мадэлі. Ёсць у музеі пад адрэмантам небам і так званыя рэплікі. Напрыклад, чэшскі танк зроблены на аснове цягача.

Адкрыты 30 чэрвеня 2005 года гісторыка-музейны комплекс і сёння працягвае развівацца. Работа па аднаўленні тэхнікі і абсталявання вядзецца пастаянна. Адна з апошніх экспазіцый, якія тут былі створаны, — «Наш бронецягнік», прысвечаная 75-годдзю вызвалення Беларусі. Рэстаўратары пабудавалі бронепараход, два броневагоны і зенітную пляцоўку. Таксама імі зроблены тры гарматныя вежы, пушкі і мішэні ў выглядзе нямецкай тэхнікі.

У планах на будучыню — стварэнне музея, дзе можна было б пазнаёміцца з прыкладамі фартыфікацый розных умацаваных раёнаў.

Комплекс робіць вельмі шмат для патрыятычнага выхавання моладзі. На святочныя мерапрыемствы сюды прыязджаюць тысячы людзей. Дзякуючы рэканструкцыям яны могуць назіраць за эпізодамі вайны. У пастароўках задзейнічаны адзін з найбуйнейшых у нашай краіне ваенна-гістарычных клубаў «Салдаты Перамогі»: тут ёсць стралковыя частцы, артылерысты, танкісты, связісты, разведчыкі і санітары.

«Часам мне вінавацяць, маўляў, мы прапагандуем вайну. А гэта не так, мы яе ненавідзім і хочам паказаць, якая страшная, чорная, няўдзячная праца вайны!», — заўважае Аляксандр Міхайлавіч.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Ваенна-гістарычны клуб «Салдаты Перамогі».

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ЦІ СТАНЕ БУЛЬБА ДАЛІКАТЭСАМ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Змяненне клімату выклікае, акрамя гэтага, раставанне ледавікоў, павелічэнне колькасці засух і паводак на планеце і ў нашай краіне.

Адна з прычын пацяплення — павелічэнне долі парніковых газаў у атмасферы. Канцэнтрацыя вуглякіслага газу павялічылася на 40% у параўнанні з даіндустрыяльным перыядам. Гэта, у асноўным, адбываецца ад таго, што людзі актыўна спальваюць вугаль, прыродны газ, нафтапрадукты і іншыя вуглевадароды. Таксама, павелічэнне долі вуглякіслага газу адбываецца з прычыны асушэння балот, высякання лясоў і вядзення інтэнсіўнай сельскай гаспадаркі.

Як гэта закране нашу краіну? Вядома, што адхіленне сярэдняй па Беларусі гадавой тэмпературы паветра адсочваецца з 1881 года. З таго часу былі яе пацяпленні, так і пахладаванні. Але, пачынаючы з 1989 года ў нас толькі цяплее, за гэты час сярэднегадавая тэмпература павысілася на 1,3 градуса. А 18 з 20 самых цёплых гадоў, пачынаючы з 1945-га, прыпадаюць на перыяд 1989—2016 гадоў.

Тэмпература працягвае павялічвацца. Сёння ўжо вядома, што ў цэлым мінулы год быў самы цёплы за ўсю гісторыю метааналізаў у нашай краіне. Сёлетня ў нас была анамальна цёпла зіма, а тэмпература паветра ў сакавіку перавысіла кліматычную норму на 3,4 градуса. Паводле прагнозаў кліматологаў, лета-2020 будзе самым гарачым за апошняе дзесяцігоддзе. Да гэтага трэба рыхтавацца.

Лён у дэфіцыце, а цецярुक адлятае на поўнач

Пацяпленне ўжо прывяло да змены аграрна-кліматычных зон і да павелічэння працягласці лясных пажараў. Аднак пацяпленне — гэта не толькі дрэнна. Напрыклад, з'явілася магчымасць вырошчваць новыя сельскагаспадарчыя культуры, такія як кукуруза і проса. У той жа час у больш цёплым кліматычным рэгіёне рызкуем страціць для прамысловага вырошчвання такія расліны як лён, капуста і бульба.

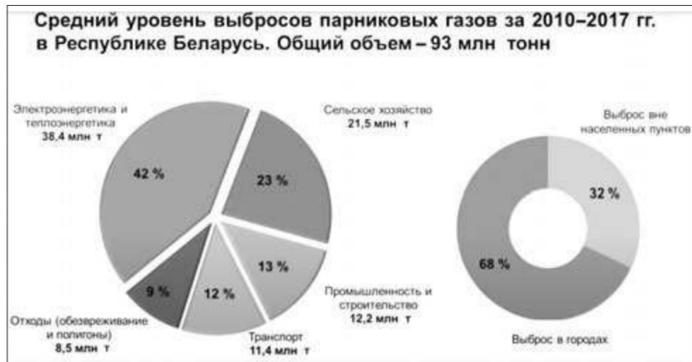
Калі разгледзець разнастайнасць дзікіх жывёл, то сярэд і ёсць страты, мяркуючы Ірына Панядзельнік. Пакінулі тэрыторыю нашай краіны расамаха і паўночны алень. На іх «цёплае месца» прыйшлі новыя насельнікі, такія як андарты і яют.

У крылатых пакулі няма страт. Але з прычыны таго, што глабальнае пацяпленне будзе працягвацца, зменіцца і арзол і прыжыванні. Першая беларуская птушка, якая ў хуткім часе можа пакінуць нашу краіну і перасяліцца на поўнач кантынента — цецярुक.

На клімат уздзеянчае шмат фактараў, якія ад простых людзей быццам бы і не залежаць. Але за сапраўдную зіму з моцнымі маразамі, а таксама за свежае чыстае паветра можна змагацца. Як лічыць Ірына Панядзельнік, любы чалавек можа дапамагчы планеце ўжо цяпер.

Важны градус і вугляродны след

Парыжскае пагадненне па клімаце, якое заклікала змагацца са змяненнем клімату

У выніку парніковага эфекту ад дзейнасці чалавека і стымуюцца свет зменшыць выдкі CO₂ у атмасферу, у 2015-м было падпісана 175 дзяржавамі. Усё, што робіцца для гэтага ў краінах, мае на мэце да 2050-га стрымаць рост тэмпературы ў свеце ніжэй за два градуса.

— Чаму так важна ўтрымаць тэмпературу, а пасля пачаць яе змяняць? Нават адзін градус — гэта засухі, пажары, спякота, ураганы. Як вынік, у прыродзе менш ападкаў і менш вадцы — знікае рыба, негатыўны ўплыў на сельскую гаспадарку і ўраджаі, — растлумачыў Андрэй ПІПІЧУК, эксперт у вобласці змянення клімату і якасці атмасфернага паветра. — Калі скараціць выдкі CO₂ і павялічыць іх паглынне, тым самым знізішы антрапагеннае ўздзеянне чалавека, або дасягнуць кліматычнай нейтральнасці — утрымаваць выдкі і паглынне, — то тэмпература ўтрымаецца і пачне зніжацца.

Каб выканаць абавязкі пагаднення, але не абмяжоўваць патрэбы прамысловасці і насельніцтва ў электраэнергіі, многія краіны пераходзяць на шлях пераводу прадпрыемстваў, тэхналогій і інвестыцый на нізকাўтэльныя крыніцы генерацыі. 65 краін, Еўрапейскі саюз і шэраг гарадоў і кампаній аб'явілі аб імкненні дасягнуць кліматычнай нейтральнасці да 2050 года.

— Дапамагчы планеце ў гэтым можа любая сям'я, калі падліць свой «вугляродны след». Трэба паглядзець, дзе яна жыве, куды і на чым ездзіць, з якіх элементаў створаны прадукты, якія яна набывае, і ці можа іх пасля бяспечна перапрацаваць, — упэўнены эксперт. — Такім чынам можна сфармуляваць агульнае разуменне таго, колькі адходаў стварае сям'я. У свеце робіцца акцэнт на экалагічнасць тавараў і паслуг, і многія еўрапейскія краіны да 2025 года збіраюцца абмежаваць допуск тавараў з высокавугляродным следам на свае рынкі.

«Зялёны квадрат» і роўнастаронні трохкутнік

Беларусь ратыфікавала Парыжскае пагадненне ў верасні 2016-га, узяўшы на сябе абавязкі да 2030 года на 28% зменшыць выдкі парніковых газаў у параўнанні з 1990-м. Гэта значыць — не перавысіць узровень выдкідаў у 100 мільёнаў тон у эквіваленте CO₂. А летас на саміце ААН у Нью-Ёрку наша краіна павялічыла гэтую планку да 35%.

У Беларусі набірае абароты развіццё безвугляродных крыніц генерацыі: гіда-, ветра- і сонечнай электрастанцый, будуюцца атамная станцыя. А спалучэнне энергій сонца, ветру, вадцы і атома складаецца ў энергетычную мадэль «Зялёны квадрат».

— Гэтыя віды вытворчасці энергіі выкарыстоўваюць тэхналогіі, пры якіх практычна не выдзяляюцца парніковыя газы, а цэплавныя выдкі нязначныя, — расказала Надзея ЗДАНЕВІЧ, вядучы інжынер па палівавыкарыстанні і абыходжанні з радыеактыўнымі адходамі ўпраўлення тэхнічнага суправаджэння АЭС «Бел-энерга». — У мадэлі «Зялёны квадрат» усё чатыры крыніцы энергіі не разглядаюцца як канкуруючыя ці ўзаемазамыняльныя. І генерацыя ад усіх пералічаных відаў мае свае перавагі і абмежаванні. Пры ўсіх сваіх плюсах класічныя віды аднаўляльнай энергіі — досыць нестабільныя генерацыі, бо залежаць ад надвор'я. Па колькасці тэмпературнага дзён, напрыклад, Беларусь ужо абганяла нават непагодлівы Лондан і зарабіла жартаўліваю мянушку «туманы Буль-біён». Энергія ветра таксама залежыць ад яго сілы. Затое атам даступны 24 гадзіны сем дзён на тыдзень і можа стаць базавай генерацыяй энергіі ў спалучэнні з магчымасцямі ветра, сонца і вадцы.

На думку экспертаў, увяд атамнай электрастанцыі ў Беларусь дазволіць зменшыць выдкі CO₂ у атмасферу на 7—10 мільёнаў тон у год. Пры гэтым зніжання ўдзельнага ўкладу вугляроднага газу ў вытворчасці энергіі прыроднага выкапнага, на якім сёння ў Беларусі вырабляецца 98% электраэнергіі. АЭС, якія працуюць у свеце, ужо не даюць трапіць у паветра дзюм мільярд тон вуглякіслага газу.

Гэты від энергіі можа аднесці да кліматычна сяброўскай генерацыі, якая спрыяе развіццю «зялёнай эканомікі», што ў сваю чаргу спрыяе ўстойліваму сацыяльна-эканамічнаму развіццю і абароне прыроды, лічыць эксперт.

— «Зялёную эканоміку» можна прадставіць як роўнастаронні трохкутнік. І калі мы хочам дасягнуць на адным яго баку росту эканомікі на 4%, на другім — павышэння на 4% сацыяльнага дабрабыту і бяспекі, то на трэцім баку мы павінны на 4% зменшыць уздзеянне на наваколле, каб вытрымаць гэты баланс, — расказваў Андрэй Піпічук.

Сяргей КУРКАЧ, Ірына СІДАРОК.

Кампетэнтна

КАЛІ АДПАЧЫНАК НЕ АДБЫЎСЯ...

Міністэрства спорту і турызму растлумачыла правілы вяртання грошай за пуцёўкі на фоне пандэміі

На афіцыйным сайце ведамства паведамляецца, што, нягледзячы на сітуацыю з каранавірусам COVID-19, скасаванне дагавора аказання турыстычных паслуг ажыццяўляецца на агульных падставах у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

На падставе Грамадзянскага кодэкса краіны бакі маюць права ўнесці змены ў дамову аказання турыстычных паслуг або скасаваць яе з прычыны істотнай змены абставін, з якіх бакі сыходзілі пры заключэнні дагавора. Абставіны прызнаюцца істотнымі, калі яны змяніліся настолькі, што, калі б бакі маглі гэта прадбачыць, дагавор наогул не быў бы імі заключаны або быў бы складзены на значна іншых умовах. Спецыялісты Мінспорту тлумачаць, што да істотнага змянення абставін варта адносіць і меры, што прымаюцца з прычыны пандэміі. У прыватнасці, да такіх могуць быць аднесены: закрануць для наведвання месцаў, прадугледжаных праграмай турыстычнага падарожжа, з прычыны ўстанавлення караніну або рэжыму надзвычайнага становішча, а таксама немагчымасць аказання паслуг з прычыны адмены перавозчыкамі рэйсаў або адмены тураў тураператарамі. Пры скасаванні дагавора аказання турыстычных паслуг з-за істотнай змены абставін кожны з бакоў мае права патрабаваць ад іншага боку вяртання ўсяго, што ён выканаў, не атрымаўшы сустрэчнага забеспячэння. З прычыны гэтага вяртанне грошавых сродкаў за набыты тур павінна ажыццяўляцца ў поўным аб'ёме.

«Варта адзначыць, што, на наш погляд, хвароба заказчыка, яго сваякоў ці знаёмых не прызначаецца істотнай змайненнем акалічнасцяў ці неадоўнай сілай, надзвычайнай пры гэтых умовах, паколькі гэтая акалічнасць залежыць ад характару захворвання і рэкамендацый медыцынскіх работнікаў і не ва ўсіх выпадках цягне немагчымасць выканання заказчыкам сваіх абавязкаў», — адзначаюць у міністэрстве.

Калі абмежавальныя меры пасля даты іх заканчэння падоўжаныя не будуць, скасаванне дамоў аказання турыстычных паслуг у дачыненні да тураў, запланаваных да ажыццяўлення пасля даты заканчэння такіх мер, будзе ажыццяўляцца на агульных падставах у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Турыст можа адмовіцца ад паездкі пры ўмове аплаты турфірме фактычна панесеныя выдаткі. Яны павінны быць пацверджаны дакумэнтальна. Турыстычная кампанія павінна даказаць фактычна панесеныя выдаткі і абавязана прыняць меры для іх змяншэння. Калі яна не падала доказаў такіх выдаткаў, то павінна вярнуць грошы кліенту ў поўным аб'ёме. «Аднабаковая адмова заказчыка з'яўляецца яго правам, а не фактам ненаалежнага выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг. У гэтай сувязі, выканаўца не можа ўтрымлівацца з заказчыкам іншыя выдаткі (штрафы, пені і іншыя)», — тлумачыць у міністэрстве.

Варта таксама адзначыць, што аднабаковая адмова ад выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг

«Варта адзначыць, што, на наш погляд, хвароба заказчыка, яго сваякоў ці знаёмых не прызначаецца істотнай змайненнем акалічнасцяў ці неадоўнай сілай, надзвычайнай пры гэтых умовах, паколькі гэтая акалічнасць залежыць ад характару захворвання і рэкамендацый медыцынскіх работнікаў і не ва ўсіх выпадках цягне немагчымасць выканання заказчыкам сваіх абавязкаў», — адзначаюць у міністэрстве.

Калі абмежавальныя меры пасля даты іх заканчэння падоўжаныя не будуць, скасаванне дамоў аказання турыстычных паслуг у дачыненні да тураў, запланаваных да ажыццяўлення пасля даты заканчэння такіх мер, будзе ажыццяўляцца на агульных падставах у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Турыст можа адмовіцца ад паездкі пры ўмове аплаты турфірме фактычна панесеныя выдаткі. Яны павінны быць пацверджаны дакумэнтальна. Турыстычная кампанія павінна даказаць фактычна панесеныя выдаткі і абавязана прыняць меры для іх змяншэння. Калі яна не падала доказаў такіх выдаткаў, то павінна вярнуць грошы кліенту ў поўным аб'ёме. «Аднабаковая адмова заказчыка з'яўляецца яго правам, а не фактам ненаалежнага выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг. У гэтай сувязі, выканаўца не можа ўтрымлівацца з заказчыкам іншыя выдаткі (штрафы, пені і іншыя)», — тлумачыць у міністэрстве.

Варта таксама адзначыць, што аднабаковая адмова ад выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг

«Варта адзначыць, што, на наш погляд, хвароба заказчыка, яго сваякоў ці знаёмых не прызначаецца істотнай змайненнем акалічнасцяў ці неадоўнай сілай, надзвычайнай пры гэтых умовах, паколькі гэтая акалічнасць залежыць ад характару захворвання і рэкамендацый медыцынскіх работнікаў і не ва ўсіх выпадках цягне немагчымасць выканання заказчыкам сваіх абавязкаў», — адзначаюць у міністэрстве.

Калі абмежавальныя меры пасля даты іх заканчэння падоўжаныя не будуць, скасаванне дамоў аказання турыстычных паслуг у дачыненні да тураў, запланаваных да ажыццяўлення пасля даты заканчэння такіх мер, будзе ажыццяўляцца на агульных падставах у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Турыст можа адмовіцца ад паездкі пры ўмове аплаты турфірме фактычна панесеныя выдаткі. Яны павінны быць пацверджаны дакумэнтальна. Турыстычная кампанія павінна даказаць фактычна панесеныя выдаткі і абавязана прыняць меры для іх змяншэння. Калі яна не падала доказаў такіх выдаткаў, то павінна вярнуць грошы кліенту ў поўным аб'ёме. «Аднабаковая адмова заказчыка з'яўляецца яго правам, а не фактам ненаалежнага выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг. У гэтай сувязі, выканаўца не можа ўтрымлівацца з заказчыкам іншыя выдаткі (штрафы, пені і іншыя)», — тлумачыць у міністэрстве.

Варта таксама адзначыць, што аднабаковая адмова ад выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг

«Варта адзначыць, што, на наш погляд, хвароба заказчыка, яго сваякоў ці знаёмых не прызначаецца істотнай змайненнем акалічнасцяў ці неадоўнай сілай, надзвычайнай пры гэтых умовах, паколькі гэтая акалічнасць залежыць ад характару захворвання і рэкамендацый медыцынскіх работнікаў і не ва ўсіх выпадках цягне немагчымасць выканання заказчыкам сваіх абавязкаў», — адзначаюць у міністэрстве.

Калі абмежавальныя меры пасля даты іх заканчэння падоўжаныя не будуць, скасаванне дамоў аказання турыстычных паслуг у дачыненні да тураў, запланаваных да ажыццяўлення пасля даты заканчэння такіх мер, будзе ажыццяўляцца на агульных падставах у парадку, устаноўленым заканадаўствам.

Турыст можа адмовіцца ад паездкі пры ўмове аплаты турфірме фактычна панесеныя выдаткі. Яны павінны быць пацверджаны дакумэнтальна. Турыстычная кампанія павінна даказаць фактычна панесеныя выдаткі і абавязана прыняць меры для іх змяншэння. Калі яна не падала доказаў такіх выдаткаў, то павінна вярнуць грошы кліенту ў поўным аб'ёме. «Аднабаковая адмова заказчыка з'яўляецца яго правам, а не фактам ненаалежнага выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг. У гэтай сувязі, выканаўца не можа ўтрымлівацца з заказчыкам іншыя выдаткі (штрафы, пені і іншыя)», — тлумачыць у міністэрстве.

Варта таксама адзначыць, што аднабаковая адмова ад выканання абавязкаў дамовы аказання турыстычных паслуг

«Варта адзначыць, што, на наш погляд, хвароба заказчыка, яго сваякоў ці знаёмых не прызначаецца істотнай змайненнем акалічнасцяў ці неадоўнай сілай, надзвычайнай пры гэтых умовах, паколькі гэтая акалічнасць залежыць ад характару захворвання і рэкамендацый медыцынскіх работнікаў і не ва ўсіх выпадках цягне немагчым

Обобщенный консолидированный бухгалтерский баланс, подготовленный для целей публикации в соответствии с требованиями Инструкции о раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь»...

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2019 год, 2018 год. Includes sections: АКТИВЫ, ОБЯЗАТЕЛЬСТВА, СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ.

Обобщенный консолидированный отчет о прибылях и убытках, подготовленный для целей публикации в соответствии с требованиями Инструкции о раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь»...

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2019 год, 2018 год. Includes sections: ПРОЦЕННЫЕ ДОХОДЫ, ПРОЦЕННЫЕ РАСХОДЫ, ЧИСТЫЙ ДОХОД ПО ОПЕРАЦИЯМ С ДРАГОЦЕННЫМИ МЕТАЛЛАМИ И ДРАГОЦЕННЫМИ КАМНЯМИ...

Обобщенный консолидированный отчет об изменении собственного капитала, подготовленный для целей публикации в соответствии с требованиями Инструкции о раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь»...

Table with columns: № п/п, Наименование показателей, Символ, уставный фонд, эмиссионный доход, резервный фонд, накопленный прибыль (убыток), фонды переоценки статей баланса, доли неконтролирующих акционеров, всего собственный капитал. Includes sections: Раздел I. За год, предшествующий отчетному; Раздел II. За отчетный год.

Обобщенные консолидированные сведения о совокупном доходе, подготовленные для целей публикации в соответствии с требованиями Инструкции о раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь»...

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2019 год, 2018 год. Includes sections: Прибыль (убыток), Прочие компоненты совокупного дохода, В том числе: переоценка основных средств и прочего имущества, переоценка нематериальных активов, переоценка ценных бумаг, переоценка инструментов хеджирования, ИТОГО совокупный доход.

Информация об участниках банковского холдинга и связанных с ними лицах Открытого акционерного общества «Белгруппбанк» (ОАО «Белгруппбанк») по состоянию на 1 января 2020 г.

Table with columns: № п/п, Полное и сокращенное (в скобках) наименование юридического лица, Место нахождения, Место жительства, Фактическое место нахождения, Место жительства, Основной вид деятельности юридического лица, Дата рождения физического лица, Основание оказания существенного влияния, Дата наступления основания оказания существенного влияния, Удельный вес голосов в процентах, Доля участия в уставном фонде в процентах, Информация о вхождении в состав иной банковской группы, банковского холдинга, Основание не включения информации о деятельности.

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ. Акционерам и руководству Открытого акционерного общества «Белгруппбанк». Аудиторское мнение: Обобщенная годовая консолидированная бухгалтерская (финансовая) отчетность, состоящая из обобщенного консолидированного бухгалтерского баланса по состоянию на 1 января 2020 года, обобщенного консолидированного отчета о прибылях и убытках, обобщенного консолидированного отчета об изменении собственного капитала и обобщенного консолидированного отчета о движении денежных средств за 2019 год, подготовлена на основе проаудированной годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности Открытого акционерного общества «Белгруппбанк» (далее – «Банк») и его дочерних предприятий (далее – «Группа» или «аудиртуемые лица») (место нахождения: 220036, Республика Беларусь, город Минск, проспект Жукова, 3, дата государственной регистрации: 3 сентября 1991 года, регистрационный номер в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 100693551) по состоянию на 1 января 2020 года и за 2019 год.

Проаудированная годовая консолидированная бухгалтерская (финансовая) отчетность и наше заключение об этой отчетности. В нашем заключении, датированном 8 мая 2020 года, мы выразили немодифицированное аудиторское мнение о проаудированной годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности. Наше заключение также включало описание ключевых вопросов аудита. Ответственность руководства аудируемого лица за обобщенную годовую консолидированную бухгалтерскую (финансовую) отчетность. Руководство несет ответственность за подготовку обобщенной годовой консолидированной бухгалтерской (финансовой) отчетности в соответствии с требованиями Инструкции «О раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 января 2013 года № 19 (с учетом изменений и дополнений).

Обобщенный консолидированный отчет о движении денежных средств, подготовленный для целей публикации в соответствии с требованиями Инструкции о раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь»...

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2019 год, 2018 год. Includes sections: ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.

Председатель Правления А.А. Лысюк. Главный бухгалтер М.А. Шаповалова. Дата подписания: 30 апреля 2020 г. Ссылка на публикацию: https://cckr.by/NbCDB. Лицензия на осуществление банковской деятельности № 2 от 13 февраля 2019 года выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) ИНФОРМИРУЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «ДОРОРС» (Продавец). Лот № 1, состав: 1. ЗДАНИЕ МАГАЗИНА № 61, инв. № 240/С-45976. Площадь – 115,9 кв. м. Г. п. – 1973. 2. ЗДАНИЕ СКЛАДА, инв. № 084792. Площадь – 22,0 кв. м. Адрес: Витебская обл., Оршанский р-н, Межевский с/с, аг. Заполье, ул. Станционная, 2, 2/1 (соответственно). Земельный участок: кадастровый номер 22368440001000005, площадь – 0,0370 га. Право постоянного пользования. Начальная цена – 9 134,44 бел. руб. с НДС. Аукцион состоится 18.06.2020 в 09.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Организатора аукциона ino.by.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) ИНФОРМИРУЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «ДОРОРС» (Продавец). Лот № 1: ПОМЕЩЕНИЕ МАГАЗИНА № 22, инв. № 240/D-37906. Площадь – 231,5 кв. м. Г. п. – 1958. Адрес: г. Орша, ул. Станционная, 1-18. Земельный участок: кадастровый номер 24240000001001195, площадь – 0,0793 га. Право постоянного пользования (доля 77/345). Начальная цена с НДС – 16 059,00 бел. руб. Аукцион состоится 18.06.2020 в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Организатора аукциона ino.by.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) ИНФОРМИРУЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже имущества ОАО «ДОРОРС» (Продавец). Лот № 1, состав: 1. ЗДАНИЕ МАГАЗИНА № 43, инв. № 240/С-28899. Площадь – 2162,8 кв. м. Г. п. – 1989. 2. ЭЛЕКТРИЧЕСКИЕ СЕТИ, инв. № 240/С-29803. Протяженность 165 м. Адрес: г. Орша, ул. Мира, 71А, 71. Земельный участок: кадастровый номер 24240000001004376, площадь – 0,1949 га. Право постоянного пользования. Начальная цена с НДС – 146 307,20 бел. руб. Аукцион состоится 18.06.2020 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Организатора аукциона ino.by.

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

Каля 10 % беларусаў маюць эндакрынную паталогію

Эндакрынная паталогія зарэгістравана ў 928 861 беларуса, а гэта амаль 10 % насельніцтва. Пры гэтым актыўнага назірання і кантролю за цяжэннем хваробы патрабуе 656 950 пацыентаў, гэта значыць 2/3 з тых, хто звяртаецца да эндакрынолага, ставячы на дыспансерны ўлік.

Хваробы шчытападобнай залозы — на першым месцы

Трэцяя частка ад усёй эндакрыннай паталогіі ў Беларусі — захворванні шчытападобнай залозы, паведаміла галоўны ўрач Рэспубліканскага цэнтры медыцынскай рэабілітацыі і бальнеалячэння, галоўны пазаштатны эндакрынолаг Міністэрства аховы здароўя Наталія КАРЛОВІЧ.

— Сярод найбольш частых захворванняў — вузлаваты валляк, такіх пацыентаў у нас каля 80 тысяч. Вялікую частку займае гіпатэрэоз — гэта зніжэнне функцыі шчытападобнай залозы, і такіх пацыентаў у нас каля 150 тысяч. Даволі распаўсюджанае захворванне — хранічны імунны тырэаідыт. Яшчэ адно захворванне — тырэааксіоз, яно не самае распаўсюджанае (такіх пацыентаў за год зарэгістравана 10 тысяч), але важнае па сваіх наступствах. І, канешне, рак шчытападобнай залозы, які хоць і не з'яўляецца эндакрынным захворваннем, таксама важны для эндакрынолагаў. За мінулы год зарэгістравана больш за 1200 выпадкаў раку шчытападобнай залозы.

У дзяцей хваробы шчытападобнай залозы займаюць 70 % ад усёх эндакрынных паталогій. Пра гэта расказала прафесар 1-й кафедры дзіцячых хвороб БДМУ, галоўны пазаштатны дзіцячы эн-

дакрынолаг Міністэрства аховы здароўя Анжаліка СОНЦАВА.

— На пачатак гэтага года найбольшая колькасць дзяцей зарэгістравана з дыягназам просты нетаксічны валляк. Іх каля 12,5 тысячы. На сёння дзякуючы Нацыянальнай праграме па ліквідацыі эндадэфіцытных станаў у нашай краіне ёднага дозвіццута няма. І ў выніку мы бачым змяненне з году ў год колькасці дзяцей з гэтым дыягназам. За пяць гадоў захваральнасць знізілася са 195 выпадкаў на 100 тысяч дзяцей да 158 выпадкаў. На пачатак года ў нас назіралася 338 дзяцей з прыроджаным гіпатэрэазам.

Дарчы, які адзначылі спецыялісты, у свеце пераважаюць эндадэфіцытныя захворванні, на іх пакуе каля 1,5 мільярда чалавек на планеце. У нашай краіне, дзякуючы палітыцы на ўзроўні ўрада, эндадэфіцыт быў ліквідаваны, і распаўсюджанае валляка, які развіваецца з гэтай прычыны, знізілася не менш, чым у два разы. Сёння абавязковай ёднай прафілактыкі не патрабуецца.

— Яна з'яўляецца абавязковай толькі ў групах рызыкі. Гэта дзеці і падлеткі ў перыяд палавога выспявання. А таксама жанчыны падчас цяжарнасці і груднога кармлення, — прайнфармавала Наталія Карловіч.

— Існуюць даныя аб уплыве эндадэфіцыту на інтэлектуальны патэнцыял дзіцяці, — дадала Анжаліка Сонцава. — Даказана, што калі ў мамы ёсць дэфіцыт ёду ў перыяд цяжарнасці, асабліва ў першым трывітэры, калі ў плода адбываецца закладка асноўных структур галаўнога мозга, гэта можа прыводзіць да таго, што дзіця народзіцца з прыроджаным гіпатэрэазам — гіпафункцыя шчытападобнай залозы. Таму кожная цяжарная жанчына павінна атрымаваць не менш за 250 мкг ёду ў

суткі. Для дзяцей таксама важная наўнясць гэтага мікраэлемента, асабліва ў першыя тры гады жыцця, калі ідзе развіццё галаўнога мозга. Калі маецца эндадэфіцыт, дзіця не дасягае таго інтэлектуальнага ўзроўню, які закладзены бацькамі.

Паўплывала катастрофа на ЧАЭС

Наталія Карловіч заўважыла, што аварыя на Чарнобыльскай АЭС паўплывала на рост раку шчытападобнай залозы. Такія выпадкі пацверджаны ў тых, хто на момант аварыі знаходзіўся ў дзіцячым узросце.

— Другая праблема, з якой мы сутыкнуліся ў рэспубліканскай паталогіі. Іанізуючае выпраменьванне можа выклікаць як рак шчытападобнай залозы, так і аўтаімунную паталогію. Сярод пацверджаных паталогій гэта, бадай, і ўсё. Але не трэба забываць, што катастрофа на ЧАЭС змяніла нашу псіхалогію і наша стаўленне да шчытападобнай залозы. І насельніцтва жадае абследаваць шчытападобную залозу, і ўрачы працягваюць насцярожанацца, таму ўлічваючы даступнасць метадаў абследавання, выяўляльнасць паталогій шчытападобнай залозы значна вырасла. Ва ўсім свеце захворванні шчытападобнай залозы ў структуры эндакрынных паталогій стаяць на другім месцы пасля дыябету, а ў нашай краіне на месце рэгістрацыі на першым месцы паталогія шчытападобнай залозы. І наўняў, у гэтым ёсць роля чарнобыльскай катастрофы, — растлумачыла спецыяліст.

Пачынаем з візіту да ўрача

Абследаванне шчытападобнай залозы Наталія Карловіч параіла пачынаць з візіту да ўрача, які зробіць агляд, выявіць скаргі і ўдакладніць сямейны анамнез. На сё-

ня гэта могуць рабіць не толькі эндакрынолагі, але і ўрачы агульнай практыкі. Далей для выяўлення структурнай паталогіі выкарыстоўваецца метадаў ультрагукавой дыягностыкі.

— Гэта галоўны метадаў, які пацвердзіць, што са шчытападобнай залозай нешта не так, і адказа нам на большасць пытанняў. Калі ва ўрача падазрэнне на парушэнне функцыі шчытападобнай залозы, то ацэньваецца ўзровень тыратропнага гармону, — растлумачыла Наталія Карловіч. — Калі ўГД не выявіла структурных паталогій, узровень гармонаў у норму, то абследаванне на гэтым можа быць завершана. Далейшыя падазрэнні, што са шчытападобнай залозай не ўсё ў парадку, не маюць падстаў. Калі выяўляюцца нейкія змяненні, то прызначаюцца дадатковыя абследаванні.

Спецыяліст падкрэсліла, што і ўГД, якое часта робіцца проста па жаданні пацыента, і аналіз на ўзровень тыратропнага гармону нярэдка выконваюцца нават тады, калі яны не патрэбны. І заклікала пацыентаў прыслухоўвацца да ўрачоў і рабіць даследаванні па медыцынскіх паказаннях.

Не ўплывае на цяжэнне хваробы

Каранавірусная інфекцыя не аказала ўплыву на ход паталогій шчытападобнай залозы, упэўнена Наталія Карловіч.

— Можна абмяркоўваць, што ў пацыентаў з тырэааксікозам каранавірусная інфекцыя будзе працякаць больш цяжка і рызыка неспрыяльнага зыходу вышэйшая. Але такіх выпадкаў няшмат, — адзначыла спецыяліст. — Пры гэтым колькасць звяротаў да ўрачоў з прычыны эндакрынных паталогій падчас распаўсюджвання каранавіруснай інфекцыі скарацілася.

Скажыце, доктар...

Як выбраць зубную пасту?

З дзяцінства мы прызвычаліся, што чыстка зубоў — частка штодзённага рытуалу па доглядзе за сабой. Аднак да яго арганізацыі мы падыходзім часам не вельмі адказна, не звяртаючы ўвагі, скажам, на выбар зубной пасты. А яе, між іншым, варта абавязкова падбіраць індывідуальна.

— Сярод самых частых праблем, з якімі сутыкаюцца пацыенты, можа вылучыць адчувальнасць зубоў, паціямненне эмалі і каларовы налёт, карыес, схільнасць да запалення дзяснаў, — пералічвае ўрач-стаматолаг, загадчык стаматалагічнага аддзялення 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі Алена **ВЫСОЦКАЯ**. — Кожная з гэтых праблем патрабуе абавязковага ўмяшання стаматолага. Прафесійная гігіена поласці рота, апрацоўка антыбактэрыяльнымі саставамі, пакрыццё зубоў спецыяльнымі сродакмі для ўмацавання эмалі і, канешне, сучаснае лячэнне карыесаў зубоў дапамагаюць пазбегнуць развіцця ускладненняў.

Але ў кожным з пералічаных выпадкаў вялікую ролю адыгрывае і выбар сродкаў для дамажання догляду.

ЧЫСЦІМ І ЛЕЧЫМ

— Калі зубы хваравіта рэагуюць на гарачую ці халодную ежу, іх «ломіць», то іх тып — адчувальны. Калі верхні шчыльны слой эмалі зношваецца, то аглянецца ўразлівы ўнутры слой тканкі — дэнцін. Адсюль і непрыемныя адчуванні, — тлумачыць урач-стаматолаг.

Наведзіце спецыяліста: ён правядзе спецыяльны маніпуляцыі, якія закрываюць «празхі» ў эмалі: напрыклад, апрацоўка участкаў зуба фторамі ці нават паставіць пломбу. Вам падыдзе спецыяльная паста для адчувальных зубоў, яна ўмацаваць слабую эмаль дзякуючы ўтрыманню соляў калію і стронцыю.

Здраваецца, што ў чалавека моцная эмаль, але цёмная. У гэтым выпадку падыдзе адбелвальная паста. Карыстацца ёй можна 1—2 разы на тыдзень, часцей нельга, бо пацярпіць эмаль. Найбольш моцныя адбелвальныя саставы ўтрымліваюць пераксід вадароду ці пераксід карбаміду, але прымяняць гэтыя сродкі можна толькі тым, у каго здаровыя зубы.

Калі ў вашай ротавай поласці развілося запаленне, на дзяснах ёсць ранкі, стаматальныя афты, вам падыдзе анты-

www.meridiana.com

бактэрыяльная паста. Лепш за ўсё сябе паказалі ашчаджальныя антысептычныя сродкі: яны не толькі выдатна спраўляюцца з патогеннымі мікробамі, але і дапамагаюць зніжць раздражненне і запаленне дзяснаў. У іх склад часта ўваходзяць экстракты лекавых раслін: шалфей, календулы, крываўніку, рамону.

Пасты, якія адносяцца да тыпу супрацькарыёзных, утрымліваюць у саставе ў асноўным вытворныя фтору і кальцыю. Фтор выкарыстоўваюць, каб «зажывіць» зубную эмаль (ён здольны закрываць мікратрэшчыны, перашкаджаючы развіццю карыёзнага працэсу). Колькасць гэтага рэчыва не павінна быць занадта высокай: не больш за 150 мг на 100 г пасты для дарослых і 50 мг на 100 г дзіцячай. Некаторым людзям фтор супрацьпаказаны, таму лепш пранасультавацца з урачом.

ДЛЯ АСАБЛІВЫХ ВІПАДКАЎ

— Догляд поласці рота становіцца больш складаным, калі прысутнічаюць дадатковыя фактары: калі ў вас установа брэкэт-сістэма ці вы носіце здымныя пратэзы. Асаблівы патрабаванні і ў дзіцячым узросце, бо зубная эмаль малых адрозніваецца ад тканак дарослых, — звяртае ўвагу Алена Высоцкая.

Зубная паста для дзяцей павінна мець ашчаджальны састав, напрыклад, на аснове дыкальцыяфасфату ці дыаксід крэмнія. Утрыманне фтору не павін-

на перавышаць 0,025 %. Многія стаматолагі не рэкамендуюць карыстацца сродкамі з фторам дзясамі, якім менш за тры гады. Рэкамендаваны індэкс RDA (ім вымяраецца абразіўнасць зубных пасты) — не вышэй за 50.

Найбольш моцныя адбелвальныя саставы ўтрымліваюць пераксід вадароду ці пераксід карбаміду, але прымяняць гэтыя сродкі можна толькі тым, у каго здаровыя зубы.

Калі вы носіце брэкеты, чыстыцы зубоў варта аддаваць асабліва ўвагу. Акрамя стандартнай шчоткі і ніці, варта набыць і спецыяльны ёршык — з яго дапамогай лягчы пазбавіцца ад фрагментаў ежы ў цяжкадаступных месцах. Сродкі для гігіены лепш выбіраць з высокім утрыманнем фтору, паколькі артадэнтчынае лячэнне робіць зубы больш уразлівымі для карыесаў.

Калі вы носіце зубныя пратэзы, не забывайцеся іх рэгулярна чысціць. Зубную пасту лепш выбіраць з мяккім дзяеннем. Саставаў з абразіўным эфектам лепш пазбягаць: яны могуць падрпаць паверхню пратэзы.

Акрамя пасты, для догляду поласці рота выкарыстоўваюцца спецыяльныя гелі і апалоскавальнікі. Тут варта пранасультавацца са стаматолагам — ён рэкамендуе сродкі, якія будуць аптымальныя ў вашым выпадку.

ШТО ЛЮДЗІ ПШУЦЬ

Ведай нашых!

На тэрыторыі Мілейкаўскага сельсавета юбілейную, 75-ю гадавіну Перамогі, святкаваў, на жаль, толькі адзін ветэран — Яўгенія Антонаўна Сіткевіч.

...Хата бабы Жэні (у чэрвені ёй 93!) выглядае дагледжанай. У вялікім пакоі шмат сямейных здымкаў, на стале — узнагароды: медалі ў некалькі рады, ордэн Вялікай Айчыннай вайны... Гаспадыня чакала нашага прыезду, хоць ёй, як прызналася, і цяжка ўспамінаць даўно перажытае. «Маці мая рана памерла, я гадавалася ў мацахі, — расказвае жанчына. — Бывала, рацінай толькі кароў у поле выганяць, а яна ўжо будзіць: «Уставай... Свінням зялля нарэж». Я, басанож, іду па расе і плачу. У нашай сям'і было чацвёра дзяцей і яшчэ чацвёра ад мацахі. Найцяжэй даводзілася старэйшым».

...Калі пачалася вайна, брат яе пайшоў у партызаны. Немцы расстралялі бацьку... Хату спалілі. Жэня таксама апынулася ў атрадзе: дагледжала там раненых і хворых, разам з іншымі хадзіла на заданні і баявая аперацыя. Падчас адной бітвы кантуханая, атрымала інваліднасць.

Пасля таго як раён вызвалілі ад немцаў, дзяўчына вярнулася ў вёску. «І голай была, і бо-сай, — успамінае тыя часы Яўгенія Антонаўна. — Ні табе што

«Я ў ПЕРАДАВЫХ ХАДЗІЛА. І ў ДЭПУТАТАХ...»

з'есці, ні галаву прыхіліць... Мацаха не прыняла, сказала, што ў яе свая сям'я, а вы жывіце, як хочаце... Старэйшы брат у Брэсце ў міліцыю ўладкаваўся, а я па хатах хадзіла, начавала, дзе прыйдзецца, пакуль не ўпасіла суседку цётку Кацю ўзяць мяне на кватэру. За пражыванне, праўда, не плаціла. Тады людзі паняцця такога не мелі — грошы браць. Я адпрацоўвала, а яны кармілі мяне... Потым мой будучы муж вярнуўся на мыліцах (яны і сёння ў клadoўцы стаяць). І ніхто нас з ім не бласлаўляў, ніхто не віншаваў з вясяллем, нават 50 грамаў не выпіў...

З будматэрыяламі на сваю хату маладой пары дапамог сельсавет. «Якую змаглі, такую і паставілі, саломай накрылі.

ШТО ЛЮДЗІ ПШУЦЬ

«Я ў ПЕРАДАВЫХ ХАДЗІЛА. І ў ДЭПУТАТАХ...»

вядстве. Бульбу капалі капачкамі, збожжа жалі сярпамі — займалі дзялікі... Потым я ў свінаркі пайшла. У перадавых хадзіла. І ў дэпутатах... На сходы мяне вазілі, з начальствам у прэзідыумах сядзела, падакрэні ўручалі на Дзень Перамогі, дзень вызвалення...»

Сёння Яўгенія Сіткевіч жыве адна. Дзеці, унукі ды праўнукі, вядома ж, прыязджаюць, наведваюць, тры разы на тыдзень прыходзіць сацыяльны работнік. «Яна мне, бывае, нават бліноў напячэ, а кашу ці суп я і сама звару, — кажа Яўгенія Антонаўна. — Дзякуй богу, што на нагах яшчэ, што галава не падводзіць».

...Па словах старшыні Мілейкаўскага сельсавета Наталі Хоміч, вёска Харошча, дзе жыве Яўгенія Антонаўна, вылучаецца добрай адукацыя і прыветлівасцю людзей. Пасля вайны тут прахывала больш за 600 чалавек, сёння — разоў у 10 менш. Аднак кожнаму, хто тут нарадзіўся ці хоць трохі пажыў, вёска падарыла цёплыя ўспаміны пра гасціннасць і клопатлівы адносіны вяскоўцаў адзін да аднаго (не важна, чый ты...), пра дабрыню і мужнасць людзей. Многія з месцаў берагучы фотаздымкі дзядоў і прадедаў, якія ваявалі за нашу зямлю.

Сама ж Яўгенія Антонаўна ўсё жыццё працавала ў мясцовай гаспадарцы. «Спачатку, — расказвае, — у калгасе на паля-

вадстве. Бульбу капалі капачкамі, збожжа жалі сярпамі — займалі дзялікі... Потым я ў свінаркі пайшла. У перадавых хадзіла. І ў дэпутатах... На сходы мяне вазілі, з начальствам у прэзідыумах сядзела, падакрэні ўручалі на Дзень Перамогі, дзень вызвалення...»

Сёння Яўгенія Сіткевіч жыве адна. Дзеці, унукі ды праўнукі, вядома ж, прыязджаюць, наведваюць, тры разы на тыдзень прыходзіць сацыяльны работнік. «Яна мне, бывае, нават бліноў напячэ, а кашу ці суп я і сама звару, — кажа Яўгенія Антонаўна. — Дзякуй богу, што на нагах яшчэ, што галава не падводзіць».

...Па словах старшыні Мілейкаўскага сельсавета Наталі Хоміч, вёска Харошча, дзе жыве Яўгенія Антонаўна, вылучаецца добрай адукацыя і прыветлівасцю людзей. Пасля вайны тут прахывала больш за 600 чалавек, сёння — разоў у 10 менш. Аднак кожнаму, хто тут нарадзіўся ці хоць трохі пажыў, вёска падарыла цёплыя ўспаміны пра гасціннасць і клопатлівы адносіны вяскоўцаў адзін да аднаго (не важна, чый ты...), пра дабрыню і мужнасць людзей. Многія з месцаў берагучы фотаздымкі дзядоў і прадедаў, якія ваявалі за нашу зямлю.

Сама ж Яўгенія Антонаўна ўсё жыццё працавала ў мясцовай гаспадарцы. «Спачатку, — расказвае, — у калгасе на паля-

Валерыя БОБРЫК.
Фота Валерыя МІСЦЕВІЧА.
Івацвіцкі раён.

ШТО ЛЮДЗІ ПШУЦЬ

Ёсць пытанне

ПЯЦЬДЗЯСЯТ САНТЫМЕТРАЎ... ВЕРШАЎ

Што ў вольны час можа быць лепей, чым пагартаць перыёдыку?
Для таго каб гэта зрабіць, зайшоў я неяк у дзіцячую бібліятэку (проста яна побач з домам), набраў сабе свежай прэсы — сяджу, гартаю, бачу, як у чытальню заходзяць два хлопчыкі гадоў па дванаццаць, які і я, кіруюць у дзіцячым кут.

Мне цікава было даведацца, што ж яны будуць чытаць? Аднак ні кнігі, ні газет, ні часопісаў хлопчыкі не ўзялі. Яны дасталі свае гаджэты і сінхронна сталі гуляць у адну і тую ж гульню. Шэптат прамаўлялі нейкія таямнічыя словы, смяляліся, адзін раз нават нешта заспявалі — такім чынам, як я зразумеў, павіншавалі адзін аднаго з пераходам на наступны ўзровень гульні...

Перапыніў я тэлефоны званок. У аднаго з хлопчыкаў дзед пытаўся, чым займаецца яго любімы ўнучак. Той адказаў, што сядзіць у бібліятэцы.

Дзядуля, падобна, не вельмі паверыў, стаў (прычым досыць гучна) задаваць іншыя пытанні... Хлопчык спыніў яго кароткім: «Не крычы, трэба нельга. На вась, сам паглядзі!» і падняў тэлефон, каб у поле бачання патрапілі паліцыі з кнігамі.

Яго сябраў у гэты час проста душэўны ад смеху...
Гэта — адзін эпізод. У якасці другога было выпадкова пачутае: «Мама, ды я ад мінулага верша адсыці не паспела! — скардзілася дачушка. — А тут ужо новы задаюць. Вялікі... Амаль пяцьдзесят сантыметраў!»

...І зноў жа ў тэму. Нядаўна ў гарадскім аўтобусе насупраць мяне сеў хлопчык (дарэчы, равенскі ты «перасмешнік») і адразу ж разгарнуў кнігу. «Значыць, дзеці такі чытаюць, — узрадаваўся я. — Значыць, кніга патрэбная!»

Звярнуў увагу на вокладку, на прозвішча пісьменніцы. Яно мне, праўда, нічога не сказала. Прышлось дома звярнуцца да інтэрнэту, паглядзець, што за яна. І даведацца, што тая аўтарка — досыць вядомая сярод падлеткаў, што, між іншым, прапаведуе аднаполае каханне і нават магчымасць... самагубства. Пасля чаго падумаў: «А можа, і добра, што цяпер дзеці меней чытаюць?»

Яўген ШАСТАКОЎ,
г. Гомель.

Што бачу...

...Райцэнтр. Плошча. Прыпынак.

На лаўцы нас двое. Сюды ж — бачым здалёк — накіроўваецца трэці — такі ж немалады, нечым заклапочаны.

І сапраўды — падсеў, адразу дастаў мабільнік. «Здароў... Гэта я, дзед, — сказаў, трэба разумець, унучку. А далей: — Твая праўда — і нацягаўся, і замарыўся, але ж у тым казённым доме (не паверыш!) усе свае справы зрабіў!.. Цяпер? Ды вось на прыпынку сяджу, аўтобус чакаю... Слухай, а ты ж недзе блізка тут? Можна, падкінуць бы мяне? А то ж бабуля там адна. Нябось, хвалюецца, нябось, чакаючы, усе вочы прагледзела... Што — не можаш? Заняты? Ну, тады бог з табой...»

Тэлефончык мігам знікае ў кішэні, а вочы галас — па-ранейшаму гучыць. «Не, вост-

ШТО ЛЮДЗІ ПШУЦЬ

Лёсы людскія

Родныя? Розныя...

У час вайны жыхар вёскі Гарадная Іосіф (Ёсіп) Якаўлевіч Мікша разам з іншымі хлопцамі быў адпраўлены ў Германію. Працаваў у фермера, жыві ў хляве, галадаў. За тое, што ноччу ў садзе набраў ярыбкія, яму пераблі сквіцу і адправілі ў канцлагер.

Ёсці там не было чаго, ды хлопці і не мог, — піў хіба вадкасць... А таму на час вызвалення важыў два пуды і наогул быў без прытомнасці. Хто ён і куды яго адпраўляць, ніхто не ведаў.

Такім чынам Ёсіп апынуўся ў Швецыі. З балніцы, крыху падлячыўшыся, пісаў дадому лісты, чакаў адказу, але лістоў не было. Вырашыў, што пасля такой крывавай вайны ў яго нікога не засталася, і пачаў новае жыццё: вывучыў чужую мову, скончыў каледж, пачаў працаваць.

Яго сястра пра гэта нічога не ведала і ўсё ж яшчэ раз напісала ў Міжнародны Чырвоны Крыж.

У адказ паштальён прынес ёй два пісьмы: адно з Чырвонага Крыжа, а другое... ад брата. Ён расказаў, што пісаў дадому, але ніхто яму не адказаў.

Каб разабрацца, сястра з мужам паехалі да брата Рамана, які жыві ў бацькавай хаце, спыталі: «Ты атрымліваў пісьмы ад Ёсіпа?»

— Атрымліваў.
— Дык чаму ж не адказаў?
— А навошта? Ён возьме ды вернецца, прыйдзецца маё-масць дзяліць.

Такі быў адказ.

...Пазней Іосіф Якаўлевіч і сапраўды двойчы прыязджаў на радзіму. Расказаў радні, што нябеды: мае дом, сям'ю, машыну. Дзякаваў жыхару Калоднага, які таксама быў у канцлагеры і дапамагаў яму. Ці ведаў ён пра ўчынак брата? А калі ведаў, ці дараваў яму? Пра гэта, як той казаў, гісторыя маўчыць...

Міхаіл КАРСЕКА,
Сталінскі раён.

Перажытае — не забытае

Гадоў 20 назад мне давялося сустрэцца з б'юльм асабістам атрада партызанскай брыгады імя Кірава Рыгорам Савічам Юрцвічам, які, згадаўшы перажытае, сказаў, што партызанскае жыццё — яно што пекла: зімой трэба было адпакутаваць ад завей ды траскучых марозоў, вясной — ад разліваў вады, летам — ад гносу, амаль круглы год — ад пагрозы голаду. І хіба аднойчы...

Восенню 42-га карнікі знішчылі жыхароў вёскі Сітніцкі Двор, у выніку палі, што яны засяялі, засталіся нічымі імі і, між іншым, абцацілі добры ўраджай.

Сабраць яго, згодна з данясеннямі партызанскіх сувязных, збіраліся акупанты. На 27 ліпеня з усіх наваколных вёсак бы-лога Ленінскага (цяпер Лунінецкага) раёна

яны фарміравалі абоз: пад пагрозай зброі паліцыя збірала сялян з вазамі, мужчын з косамі ды жанок з сярпамі...

Камандаванне парт

zepter bank

Закрытое акционерное общество «Цептер Банк»

Адрес: 220034, г. Минск, ул. Платонова, 1Б, эл. адрес: info@zepterbank.by
Тел. 331 89 49, факс 331 89 48

Данная финансовая отчетность размещена на сайте www.zepterbank.by

ЗАО «Цептер Банк»
Финансовая отчетность и заключение независимого аудитора за год, закончившийся 31 декабря 2019 года

ЗАО «Цептер Банк»
Отчет о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2019 года

В тысячах белорусских рублей	Примечание	31 декабря 2019 года	31 декабря 2018 года
АКТИВЫ			
Денежные средства и их эквиваленты	6	55 009	32 707
Обязательные резервы в Национальном банке Республики Беларусь		1 379	915
Средства в других банках	7	307	376
Кредиты, предоставленные клиентам	8	87 974	68 661
Ценные бумаги, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	9	7 041	10 393
Основные средства	10	10 225	10 118
Инвестиционная недвижимость	11	3 822	5 318
Нематериальные активы	10	829	1 100
Прочие финансовые активы	12	74	187
Прочие активы	13	7 443	7 539
ИТОГО АКТИВЫ		174 103	137 314

ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	2019 год	2018 год
Средства других банков	5	5 003
Средства клиентов	15	113 738
Выпущенные долговые ценные бумаги	16	2 344
Прочие финансовые обязательства	17	188
Отложенное налоговое обязательство	25	1 442
Прочие обязательства	18	446
Субординированные займы	19	15 822
ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	133 985	99 306

КАПИТАЛ	2019 год	2018 год
Уставный капитал	20	45 166
Непокрытый убыток	(8 977)	(8 566)
Резерв по переоценке основных средств	4 326	4 326
Резерв по переоценке ценных бумаг	20	(397)
ИТОГО КАПИТАЛ	40 118	38 008

ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ	2019 год	2018 год
	174 103	137 314

ЗАО «Цептер Банк»
Отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2019 года

В тысячах белорусских рублей	Примечание	2019 год	2018 год
Прочий совокупный доход			
Процентные доходы	21	6 643	6 038
Процентные расходы	21	(3 266)	(2 849)
Чистый процентный доход до убытков от обесценения по активам, по которым начисляются проценты		3 377	3 189
Изменение резерва под обесценение	6, 7, 8, 13	688	1 227
Чистый процентный доход после формирования резерва под обесценение по кредитам, предоставленным клиентам		4 065	4 416

Доходы по услугам и комиссии полученные	2019 год	2018 год
Расходы по услугам и комиссии уплаченные	22	1 905
Чистая прибыль/(убыток) по операциям с ценными бумагами, оцениваемыми по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	22	(350)
Чистая прибыль/(убыток) по операциям с производными финансовыми инструментами	49	34
Курсовые разницы	26	3
Чистый (убыток)/прибыль от операций с иностранной валютой	45	1 128
Административные и прочие операционные расходы	24	(9 233)
Прочие операционные доходы	23	2 998
Прибыль до налогообложения	(263)	691
Расход по налогу на прибыль	25	(148)
ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК) ЗА ГОД	(411)	670

Прочий совокупный доход	2019 год	2018 год
Статьи, которые впоследствии могут быть реклассифицированы в прибыли или убытки:		
Ценные бумаги, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	20	(397)
- Чистая прибыль/(убыток) за год	(40)	-
- Чистая прибыль/(убыток), перенесенная в прибыль или убыток в результате выбытия	10, 20	-
Переоценка основных средств	25	-
Налог на прибыль, отраженный напрямую в составе прочего совокупного дохода	25	(1 125)
Прочие совокупные доход (убыток) за год	(437)	3 883
ИТОГО СОВОКУПНЫЙ ДОХОД (УБЫТОК) ЗА ГОД	(848)	4 553

ЗАО «Цептер Банк»
Отчет об изменениях в капитале за год, закончившийся 31 декабря 2019 года

В тысячах белорусских рублей	Примечание	Уставный капитал	Непокрытый убыток	Резерв по переоценке основных средств	Резерв по переоценке ценных бумаг	Итого капитал
На 31 декабря 2017 года		42 208	(8 729)	951	(468)	33 962
Эффект от применения МСФО 9	5	-	(507)	-	-	(507)
Скорректированные остатки на 1 января 2018 года		42 208	(9 236)	951	(468)	33 455

На 31 декабря 2018 года	42 208	(8 566)	4 326	40	38 008
Внесение в уставный капитал вкладов учредителей	2 958	-	-	-	2 958
Прибыль за год	-	(411)	-	-	(411)
Прочий совокупный доход	20	-	-	(437)	(437)
Итого совокупный доход за год	-	(411)	-	(437)	(482)
На 31 декабря 2019 года	45 166	(8 977)	4 326	(397)	40 118

ЗАО «Цептер Банк»
Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2019 года

В тысячах белорусских рублей	Примечание	2019 год	2018 год
Движение денежных средств от операционной деятельности			
Проценты полученные		6 532	6 032
Проценты уплаченные		(2 858)	(2 752)
Доходы по услугам и комиссии полученные		1 843	1 524
Расходы по услугам и комиссии уплаченные		(341)	(234)
Чистая прибыль/(убыток) по операциям с ценными бумагами, отражаемыми по справедливой стоимости через прибыль или убытки		49	34
Чистый (убыток)/прибыль, полученный от операций с производными финансовыми инструментами		(6)	-
Чистый (убыток)/прибыль, полученный от операций с иностранной валютой		(4)	1 218
Прочие операционные доходы полученные		3 667	2 429
Прочие операционные расходы уплаченные		(7 524)	(5 492)
Налог на прибыль уплаченный		-	(122)
Движение денежных средств от операционной деятельности до изменения операционных активов и обязательств		1 490	2 637

Чистый (прирост)/снижение по:	2019 год	2018 год
обязательствам резервам в Национальном банке Республики Беларусь	(464)	(451)
ценным бумагам, отражаемыми по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	3 042	972
- средства в других банках	83	943
- кредитам, предоставленным клиентам	(19 888)	(21 258)
- производным финансовым активам	-	-
- прочим активам	(101)	(811)
Чистый прирост/(снижение) по:		
- средствам других банков	(4 990)	4 944
- средствам клиентов	41 762	28 682
- выпущенным долговым ценным бумагам	(942)	1 370
- прочим финансовым инструментам, обязательствам	(37)	29
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности	19 955	17 057

Движение денежных средств от инвестиционной деятельности

Погашение (приобретение) ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	(258)	(616)
Приобретение основных средств и нематериальных активов	(258)	(616)
Выбытие основных средств	92	-
Чистые денежные средства, (использованные)/полученные в инвестиционной деятельности	(166)	(616)

Движение денежных средств от финансовой деятельности

Внесение в уставный капитал вкладов учредителей	2 958	-
Платежи в отношении основной суммы обязательства по аренде	(4)	-
Чистое движение денежных средств от финансовой деятельности	2 954	-

Влияние изменений обменного курса на денежные средства и их эквиваленты	(443)	(475)
Влияние изменений оценочного резерва под убытки	5	2
Чистое изменение денежных средств и их эквивалентов	22 302	15 911

Денежные средства и их эквиваленты на начало года	32 707	16 796
Денежные средства и их эквиваленты на конец года	6 55 009	32 707

От имени Правления Банка:

М.И. Проворов
Председатель Правления

О.В. Михалевич
Главный бухгалтер

30 апреля 2020 года
Минск

IBDO

Тел.: +375 17 308 74 50
Факс: +375 17 308 74 51
www.ibdo.by

ООО «БДО»
пр-д Победителей, 103,
этаж 8, помещение 7
Минск, Беларусь
220020

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Национальному банку Республики Беларусь, Акционер, Национальному совету, Правлению Закрытого акционерного общества «Цептер Банк»

Исх. № 04-05/35/2

Дата: 30 апреля 2020 года

Реквизиты аудируемого лица:
Наименование: Закрытое акционерное общество «Цептер Банк» (сокращенное наименование банка – ЗАО «Цептер Банк»)
Местонахождение: ул. Платонова, 1Б, Минск, ул. Платонова, 15.
Сведения о государственной регистрации: ЗАО «Цептер Банк» зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 13 ноября 2008 года, регистрационный № 807000214
УНП: 807000214

Аудиторское мнение

Мы провели аудит финансовой отчетности По нашему мнению, прилагаемая ЗАО «Цептер Банк» (далее — «Банк»), финансовая отчетность отражает достоверно во всех существенных аспектах финансовое положение ЗАО «Цептер Банк» по состоянию на 31 декабря 2019 года.

Отчета о совокупном доходе, отчета и движения денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, и Примечаний к финансовой отчетности, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (далее — «МСФО»).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с Международными стандартами аудита (далее — «МСА»). Наши обязанности, предусмотренные указанными стандартами, более подробно рассматриваются в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» настоящего заключения. Мы являемся независимыми по отношению к ЗАО «Цептер Банк» в соответствии с Кодексом этики профессиональных бухгалтеров, опубликованным Комитетом по международным этическим стандартам для бухгалтеров и выполнены нами иные этические обязанности в соответствии с требованиями данного Кодекса.

Важные обстоятельства

Мы обращаем внимание на информацию, изложенную в Примечании 20, 28 к финансовой отчетности: Банк понес чистые убытки в размере 411 тыс. рублей в течение 2019 года, и в аудируемом периоде не выполнялись нормативы безопасного функционирования, установленные Инструкцией о нормативах безопасного функционирования для банков, открытого акционерного общества «Банк развития Республики Беларусь» и небанковских кредитно-финансовых организаций, утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь 28 сентября 2006 № 135 (включая изменения и дополнениями), а именно требования к минимальному размеру нормативного капитала. Эти условия, наряду с другими условиями, изложенными в Примечании 20, 28 к финансовой отчетности, указывают на наличие связанной с ними существенной неопределенности, которая может вызвать значительные сомнения в способности Банка продолжать непрерывно свою деятельность.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являются наиболее значимыми для нашего аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте нашего аудита финансовой отчетности в целом и при формировании нашего мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам. Мы не проводим аудит на указанных ниже вопросах, а в описании того, как соответствующий вопрос был рассмотрен в ходе нашего аудита, приводится в этом контексте.

Мы выполнили обязанности, описанные в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» настоящего заключения, в том числе по отношению к этим вопросам. Соответственно, наш аудит включал выполнение процедур, разработанных в ответ на нашу оценку рисков существенного искажения финансовой отчетности. Результаты наших аудиторских процедур, в том числе процедур, выполненных в ходе рассмотрения указанных ниже вопросов, служат основанием для выражения нашего аудиторского мнения о прилагаемой финансовой отчетности.

Резерв под обесценение кредитов и обязательств кредитного характера

В связи с существенностью резерва под обесценение кредитов и обязательств кредитного характера для финансового положения Банка, а также в связи со сложностью и необходимостью применения суждений в отношении ожидаемых кредитных убытков в соответствии с новым стандартом МСФО (IFRS) 9 «Финансовые инструменты» (далее — «МСФО 9»), данный резерв является одним из ключевых вопросов аудита.

При определении значимых уровней кредитного риска с даты первоначального признания, как на индивидуальной, так и на портфельной основе, а также для расчета ожидаемых кредитных убытков, необходимо применять суждение. Оценка увеличения кредитного риска основана на относительном изменении в кредитных рейтингах, длительности просроченной задолженности и прочих объективных и субъективных факторах. Выбор пороговых значений, при которых увеличение кредитного риска признается значительным, таких как величина ухудшения кредитного рейтинга, также носит субъективный характер.

В ходе нашего аудита мы обратили особое внимание на следующее:

- оценка модели кредитного риска и допущения, используемые для определения ключевых параметров резервирования и ожидаемых кредитных убытков по портфелю;
- оценка суждений руководства в отношении выявления значительного увеличения кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе с использованием количественных и качественных критериев;
- тестирование ожидаемых будущих денежных потоков, в том числе денежных потоков, источником которых является обеспечение, в отношении существенных кредитно-обесцененных кредитов и авансов клиентам и обязательств кредитного характера.

Наше аудиторское заключение включало оценку методологии расчета ожидаемых кредитных убытков, разделение резерва под обесценение МСФО 9 для оценки резервов под обесценение кредитов и обязательств кредитного характера.

Расчет ожидаемых кредитных убытков включает методики оценки, в которых используются существенные ненаблюдаемые исходные данные и факторы, такие как внутренние кредитные рейтинги, а также комплексное статистическое моделирование и экспертное суждение. Данные методики используются с целью определения вероятности дефолта, величины кредитного требования, подверженной риску дефолта и уровня потерь при дефолте на основании имеющихся исторических данных и внешней информации, скорректированных с учетом прогнозов, включая прогнозные макроэкономические переменные.

Для расчета ожидаемых кредитных убытков в отношении существенных финансовых активов, подверженных кредитному обесценению на индивидуальном уровне, требуется анализ финансовой и нефинансовой информации и широкое использование допущений. Оценка будущих денежных потоков основывается на таких существенных ненаблюдаемых исходных данных, как текущие и прогнозные финансовые показатели заемщика, стоимость обеспечения и оценка вероятности возможных сценариев. Использование иных методов моделирования, допущений и прогнозов может привести к существенным иным оценкам резерва под обесценение кредитных убытков.

Информация о резерве под ожидаемые кредитные убытки в отношении кредитов и обязательств кредитного характера представлена в Примечании 8 «Кредиты клиентам» и Примечании 26 «Управление финансовым риском» к финансовой отчетности.

Мы оценили разумность факторов кредитного риска и пороговых значений, выбранных руководством для определения значительного увеличения кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе. Мы оценили последовательность применения критериев, выбранных руководством, на отчетную дату. При тестировании обеспечения, рассчитанного на портфельной основе, мы

проанализировали лежащие в основе статистические модели, ключевые исходные данные и допущения, а также прогнозируемую информацию, используемую при расчете ожидаемых кредитных убытков. Для выбранных существенных кредитов мы провели проверку внутренних кредитных рейтингов, факторов кредитного риска и классификацию по стадиям. В отношении выбранных нами существенных обесцененных корпоративных кредитов мы совместно со специалистами в области оценки проанализировали допущения в отношении будущих денежных потоков, включая стоимость обеспечения и вероятность возможных сценариев. Мы рассмотрели результаты проведенного Банком всевозможного тестирования моделей, применяемых для целей МСФО 9.

Мы также изучили раскрытие в финансовой отчетности Банка касательно резерва под ожидаемые кредитные убытки по кредитам и авансам клиентам, а также под обязательство кредитного характера.

Оценка инвестиционной недвижимости

Методы оценки справедливой стоимости инвестиционной недвижимости могут носить субъективный характер и основываться на различных допущениях о ценообразующих факторах. Различные методы оценки и использование допущений могут оказывать существенное влияние на результат оценки справедливой стоимости. В связи с существенностью стоимости инвестиционной недвижимости, которая по состоянию на 31 декабря 2019 года составляет 3 822 тыс. рублей, а также высокой степени субъективного суждения и потенциального влияния на финансовую отчетность Банка, оценка справедливой стоимости инвестиционной недвижимости нами как один из ключевых вопросов аудита.

Мы выполнили процедуры в отношении информации, раскрытой в Примечании 11 «Инвестиционная недвижимость» к финансовой отчетности на предмет полноты и соответствия требованиям МСФО. Для определения рыночной стоимости зданий на отчетную дату руководство Банка привлекло независимого оценщика. Наши аудиторские процедуры в отношении оценки недвижимости включали анализ полноты и объективности стоимости независимого оценщика, привлеченного руководством Банка, изучение принятых существенных допущений, а также сопоставление исходных данных, использованных при оценке, с доступной рыночной информацией о стоимости объектов и иными данными, наблюдаемыми на рынке.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление финансовой отчетности в соответствии с МСФО и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущениях, связанных с оценкой, а также соблюдение принципов. При подготовке финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность, либо у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выражение в установленной форме аудиторского мнения. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с МСА, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникнуть в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаться существенными, если можно обоснованно утверждать, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с МСА, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, разработывая и применяем аудиторские процедуры в соответствии с оценочными рисками, направленными на снижение этих рисков; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подготавливаются заранее, специально разработывая меры, направленные на их сокрытие, таких как сговор, подлог или подделку документов, умышленные пропуски, представление недостоверных сведений или нарушение системы внутреннего контроля;

- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей отношение к аудиту финансовой отчетности, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам, а также с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;

- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованность учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в финансовой отчетности;

- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности и на основе полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с обязательствами или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;

- оцениваем структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также оцениваем, обеспечивает ли финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, довода до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объемах и сроках аудита, а также о значимых системах внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все этические требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые могут обосновано считаться умышленными нарушениями принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из списка вопросов, uvedenных до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы выбираем ключевые вопросы аудита и раскрываем эти вопросы в аудиторском заключении (кроме тех случаев, когда раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда мы обоснованно приходим к выводу о том, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия).

Заместитель директора по аудиту финансовых институтов **Н.В. Ляховченко**

Аудитор, возглавлявший аудит **И.И. Коваленко**

Дата заключения: 30 апреля 2020 года

Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 30 апреля 2020 года

СВЕДЕНИЯ ОБ АУДИТОРЕ:
Наименование: Общество с ограниченной ответственностью «БДО»
Место: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-д Победителей, 103, 8-й этаж, помещение 7
Нахождение: пр-д Победителей, 103, 8-й этаж, помещение 7
Сведения о государственной регистрации: Свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 15 ноября 2013 года
УНП: 190241132

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Гомельский рыбокомплекс» (продавец) в лице управляющего в деле о банкротстве Журова С.В. извещает о проведении 11 июня 2020 года открытого повторного аукциона со снижением начальной цены на 30 % по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, 2-й этаж

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, без
--------	-------------------------------	---------------------------------------

ТАЯМНІЦЫ І АДКРЫЦЦІ

Бяспечна есці

АРЭХІ ДЛЯ СЭРЦА І СУПРАЦЬ РАКУ

Грэцкія арэхі з'яўляюцца самым карысным прадуктам для здароўя сэрца. Такую думку выказала доктар медыцынскіх навук у Гарвардскай школе грамадскай аховы здароўя Марта Гуаш Ферэ ў інтэрв'ю газете La Vanguardia.

«Розныя даследаванні паказалі, што грэцкія арэхі могуць абараняць ад захворванняў сэрца за кошт паліпшэння ліпіднага профілю», — расказала Ферэ. Па словах навукоўцы, іх вылучае сярэд іншых вялікай колькасці альфа-ліналенавай кіслаты. Яна ўяўляе сабой амега-3 тлустую кіслату, падобную на тую, што ўтрымліваецца ў рыбе.

Таксама эксперт адзначыла супрацьзапаленчы і антыаксідантны ўласцівасці прадукту. Пасля ўжывання грэцкіх арэхаў паліпшаюцца і паказчыкі халестэрыну.

Раней ужо паведамлялася пра шэраг іншых карысных для арганізма ўласцівасцяў гэтых арэхаў. Так, даследчыкі з Універсітэта Маршала (ЗША) прыйшлі да высновы, што спажыванне іх у колькасці ўсяго 57 грамаў у дзень можа стрымаць рост пухлыні пры пацверджаным раку малочнай залозы.

Пры гэтым празмернае спажыванне арэхаў пагражае праблемамі са здароўем. У чалавека, які з'еў за раз адзін і больш кілаграмаў, магчыма развіццё кішчанай непраходнасці — паргзольвага для жыцця стану. Усім, хто мае праблемы з лішняй вагой або спрабуе знізіць масу цела, навукоўцы рэкамендуецца ўстрымацца ад

пераядання арэхаў і ўжываць прадукт у першай палове дня.

Дыетологі адзначылі, што страва, у якую часткаю дадаюцца грэцкія арэхі, утрымлівае ў сабе каля 1,5 тысячы кілакалорый. Гэта практычна роўна дзённай норме кілакалорый для чалавека, які імкнецца скінуць лішнюю вагу.

Варушы звлінамі!

СИЛА МОЗГА — ВЫНІК ВОЛІ

Амерыканскія навукоўцы высветлілі, што найлепшым спосабам падтрымаць калітэіную здольнасці мозга для людзей, старэйшых за 30 гадоў, з'яўляецца разнастайная дзейнасць. Высновы навукоўцаў апублікавала выданне The Journals of Gerontology.

На думку спецыялістаў, мозг пастаянна павінен адчуваць напружку, бо гэта дзейсны спосаб спыніць яго старэнне. Па словах даследчыкаў з Універсітэта Паўднёвай Фларыды, на працягу дня чалавек можа займацца рознымі справамі: гатаваннем, работай, ядой, прагляданнем тэлевізара, чытаннем кніг, спортам, але для добрай загрузкі мозга гэтага недастаткова. Таму чым больш задач чалавек сабе паставіць, тым больш актыўны і здаравейшы будзе мозг.

Высновы навукоўцаў пацверджаюць вынікі маштабных даследаванняў з удзелам 732 чалавек ва Узросце ад 34 да 84 гадоў. Гэтая ж група была апытаная праз дзесяць гадоў. Людзі, якія вывучалі нешта

новае на пастаяннай аснове, у тым ліку замежныя мовы, дэманстравалі лепшыя калітэіныя здольнасці, чым паддоследныя, якія рудзіна праводзілі час.

Па словах экспертаў, шматпланавая штодзённая актыўнасць дазваляе назапасіць інтэлектуальны і сацыяльныя навыкі, а жыццёвы вопыт — адукацыя або вольны час — можа дапамагчы кампенсавать прагрэсуючую хваробу Альцгеймера. Акрамя таго, гэта станоуча ўплывае на аб'ём рабочай памяці, бегласць маўлення, увагу, вербальную памяць, хуткасць апрацоўкі інфармацыі і мыслення.

Грыва, як у льва

АБАРАНЯЕ БАРАДА НЕ ТОЛЬКІ Ў ХАЛАДЫ

Навукоўцы знайшлі адказ на пытанне, чаму ў мужчын з'явілася барада. Даследчыкі заўважаюць, што густыя валасы на твары нездарма асацыююцца з маскуліннасцю, агрэсііяй і сацыяльным дамінаваннем. У ходзе эвалюцыі чалавечага віду ў мужчын яна магла з'явіцца для абароны падчас бою. Такую выснову зрабілі аўтары новага даследавання.

У мінулым даследаванні дапускалі, што барада магла служыць для абароны важных частак цела, такіх як сківіца і горла, ад нападаў, тым самым паўтароўчы функцыю грывы ў ільвоў, тлумачаць навукоўцы з Універсітэта Юты. Зразумела, што ніжняя сківіца часта становіцца той часткай твару, якая больш за ўсё пакутуе падчас бою. Як і ў іншых відах вялікіх малапаў, чалавечыя самцы больш звяртаюцца да гвалту, у асноўным супраць іншых асоб мужчынскага полу. Калі яны б'юцца, то часта цяляць у твар. Гэта можа растлумачыць, чаму структура алошняга ў мужчын і жанчын сфарміравана па-рознаму. Таму аўтары выказалі здагадку, што тоўстае покрыва валасоў магло эвалюцыяна з'явіцца для таго, каб паглынаць і змякчаць удары ў твар.

Каб праверыць сваю гіпотэзу, каманда навукоўцаў стварыла мадэль чалавечай касцюўнай ткані і выразала з яе прамавугольнік памерамі 60 x 65 x 3 міліметра. Пасля гэтага яны накрывілі костью пластом авечай скуры з поўсцю. Скура была прасякнута вадкацю, каб яна нагадвала жывыя тканкі. А поўсць засталася сухой. Навукоўцы прызнаюць, што авечая скура і поўсць не вельмі падобныя на чалавечую бараду. Аднак у іх не было магчымасці «атрымаць узор чалавечага паходжання».

З дапамогай адмысловай машыны даследчыкі кінулі на імправізаваную бараду прадмет вагой 4,7 кілаграма з вышыні 7,4 сантыметра — нібыта гэта удар у твар. Працэс паўтарылі для 20 узораў авечай скуры. У сярэднім узоры з поўсцю паглыналі на 30 працэнтаў больш энергіі, чым лысыя або з невялікім валасяным покрывам.

«Вынікі гэтага даследавання паказваюць, што валасы сапраўды здольны ў значнай ступені скараціць уплыў удару і паглынуць энергію, а такім чынам скараціць частату шкоды. Калі гэта ж самае адбываецца з чалавечымі валасамі на твары, тады густое покрыва можа дапамагчы абараніць уразлівыя часткі прыроднай вобласці чарапа ад сакрусуальных удараў, у прыватнасці сківіцу», — лічаць аўтары даследавання. «Барада таксама можа скараціць раненні, разрывы і траўмы скуры і цягліц твару», — дадаюць яны. Такім чынам, барадатыя мужчыны маюць перавагу ў боіцы. І таму наўнясць такога покрыва заахоўвалася натуральным адборам у ходзе эвалюцыі.

Сяргей СТАРЫНАЎ. Фота з адкрытых крыніц.

Крынічка ЯК ПАЗБАВІЦЦА АД МУЧНІСТАЙ РАСЫ НА АГРЭСЦЕ

Старыя сарты добрыя тым, што смачныя і адназначна не падвяргаліся ніякім мадыфікацыям, але вольна буда — яны зусім нэўстойлівыя да розных хвароб. Пазбаўляюцца ад смачнага сорту не хочацца, а вось перамагчы мучністую расу — наадварот. Пры гэтым добра было б абысціся без такіхчын пестыцыдаў. Эфектыўныя народныя сродкі прафілактыкі і барацьбы з мучністай расой ёсць. І яны правераны на практыцы.

Выклікае захворванне адпаведны род грыбкоў, які выклікае споры двойчы: вясной і летам. Таму на добры толк трэба праводзіць тры апрацоўкі агрэсту ад мучністай расы: да цвіцення, адразу пасля цвіцення і перад лістападам. Пры гэтым кусты лепш не апырскаваць, а намочваць, імкнучыся не прапусціць ні адной галінкі. Да таго ж важна памятаць, што споры грыба зімуюць у падсілцы, таму абавязкова трэба паліць тым жа самым сродкам і зямлю вакол куста. Апрацоўку рэкамендуецца праводзіць вечарам.

Народныя сродкі ад мучністай расы на агрэсце

Аміячная салетра. 50 грамаў аміячнай салетры раствараюць у 10 літрах вады. Апрацоўваюць агрэст пасля цвіцення.

Аспірын + сода. 1 ст. л. соды, 1 таблетка аспірыну, 1 ч. л. сродку для мыцця посуду або вадкага мыла, 1 ст. л. алею раствараюць у 4,5 літра вады. Гэтым аздавам кусты апрацоўваюць на працягу сезона адзін раз у два тыдні.

Вада. Ваду варта давесці да кіпення. Ранняя вясной да сходу снегу кусты агрэсту абліваюцца кіпенем проста з палівачкі.

Гауспін або трыхадэрым (бялрэпараты). 150 мл прэпарату раствараюць у 10 літрах вады. Апырскаюць агрэст на працягу перыяду вегетацыі з інтэрвалам у два тыдні.

Попел. Адзін кілаграм попелу заліваюць 10 літрамі вады і настойваюць сем дзён, часам памешваючы. Затым асыражона пераліваюць настой, пакідаючы асадкам на дне. Апырскаванне праводзяць у канцы мая — пачатку чэрвеня тройчы з інтэрвалам у адзін дзень. Попелавы асадок разводзяць вадою і паліваюць гэтай сумессю глебу пад кустамі.

Кальцыніраваная сода. 50 г кальцыніраванай соды раствараюць у невялікай колькасці гарачай вады, затым даводзяць ваду да 10 літраў і дадаюць 10 г вадкага мыла. Апрацоўваюць агрэст двойчы: да цвіцення і пасля цвіцення.

Кефір або кіслае малако, сыроватка. 1 літр кефіру або кіслага малака змешваюць з дзевяцю

Калі агрэст на вашай дачы расце даўно, куст дастаўся вам ад бабулі, а яна ў свой час брала парасткі ў прабабулі, хутчэй за ўсё праблема мучністай расы знаёмая вам не па чутках. Гэты белаваты налёт на лісці і сцяблах, карычневыя плямы на ягадах, якія счышчаюцца, калі пастарацца, але прыемнага усё адно мала.

літрамі вады. Апрацоўку праводзяць тры разы праз кожныя тры дні.

Каравяк. Каравяк разводзяць вадою ў прапорцыі 1:3 і настойваюць тры дні. Затым зноў разводзяць вадою 1:3 і працэдуваюць. Апрацоўваюць агрэст да цвіцення, пасля цвіцення і перад лістападам.

Цыбульныя шалупіны. 200 г шалупін рэгчатой цыбулі заліваюць 10 літрамі кіпеню і настойваюць два дні. Апрацоўваюць агрэст да цвіцення, пасля цвіцення і перад лістападам.

Піжма. 30 г сухой піжмы заліваюць 10 літрамі вады і настойваюць суткі. Затым вараць на працягу 1,5—2 гадзін і працэдуваюць. Адварам піжмы апрацоўваюць зямлю вакол кустоў вясной і восенню.

Прэлае сена ці лясны подсіл. Вядома на траціну запаліваюць сенам, даліваюць вадою і настойваюць тры дні. Потым зноў разводзяць вадою 1:3 і працэдуваюць. Апрацоўваюць агрэст да цвіцення, пасля цвіцення і перад лістападам.

Сода. 2 ст. л. соды і 50 грамаў дзёртага гаспадарчага мыла раствараюць у 10 літрах вады. Апрацоўваюць кусты двойчы: да цвіцення і пасля цвіцення.

Угнаенні. На 10 літраў вады неабходна 20 г суперфасфату, 50 г хлорыстага калію, 30 г магнавіны, 5 г марганцовай. Агрэст апырскаюць адзін раз пасля цвіцення.

Фітаспарын. Бяруць 100—150 мл прэпарату на 10 літраў вады. Апрацоўваюць куст і глебу пад ім увесну да цвіцення і восенню пасля плоданажэння.

Хвошч. 1 кг свежага хвашчу заліваюць 10 літрамі вады і вараць дзве гадзіны. Адвар астуджаюць, працэдуваюць і разводзяць вадою 1:5. Апырскаюць агрэст на працягу дачнага сезона з інтэрвалам у тыдзень.

Варта памятаць, што мучністая раса, як і многія іншыя грыбковыя захворванні, вельмі любіць вільготнасць, загучаная пасадкі і бедныя арганікай глебы. Таму, па-першае, трэба старацца рэгулярна выразаць старыя галінкі, якія дрэнна пладаносяць, каб паветра свабодна пранікала ўнутр куста, а па-другое, аздараўляць і ўзбагачаць глебу арганікай. Замест таго каб перакопаваць пад кустамі, выкапваць усё пастузелле і выдаляць подсіл (а раптам там стаіць грыбок?), лепш, наадварот, падкладваць пад агрэст бацвінне (асабліва добрае бацвінне паслёнавых: бульбы і таматаў) і шчодро паліваць яго зверху растворам ЭМ-прэпаратаў. Карысныя мікраарганізмы хутка возьмуць за справу і «зжуюць» арганічныя рэшткі разам з хваробатворнымі грыбкам.

Спытайце пра радзіннае

Навошта па вёсцы свечку носяць?

«Аднойчы чула ад маці, якой ужо за восемдзесят, што калісьці ў нашай вёсцы была вялікая свечка, якую пераносілі з хаты ў хату. Адбывалася гэта праз некалькі тыдняў пасля Вялікадня. Яна ахоўвала ад бяды, хваробы... Можна, вы што ведаеце пра гэты абрад? З 3 павагай, чытачка газеты «Звязда» Марына П. з Гомельскага раёна».

апошняга года, абавязкова рыхтаваў святочны стол-братчыну. Пасля малебна адбывалася святочнае ставанне, затым адпраўляліся вадзіць карагоды і спраўляць абрад ваджэння стральы, а напрыканцы дня зноў ладзілі вячэру, на якой прымаляса калектыўнае рашэнне, каму перадаць абрачную свечку на далейшае захаваанне.

Трынаццаць гадоў свечка знаходзілася ў тым доме, у якім здарылася вялікая бяда: загінулі бацька і сын. Цяпер вось ужо трэці год яна «дапамагае» той сям'і, у якой бацька моцна запы і аднойчы нават надумаў закончыць жыццё самагубствам, аднавяскоўцы вырашылі тэрмінова перанесці абрачную свечку менавіта ў гэту хату. Нягледзячы на тое, што гадоўная свечка абшчыны знаходзіцца ў нейкім адным доме, да яе прыходзяць усе аднавяскоўцы, каб памаліцца і паставіць побач свае свечкі са сваімі ўласнымі просьбамі і пажаданнямі.

На думку многіх даследчыкаў, «свята свечкі» — гэта не што іншае, як трансфармацыя старажытных славянскіх свят, прысвечаных язычніцкім багам, якім прыносілі ахвярапрынашэнні ў выглядзе воску, мёду, піва ў надзеі на дабрабыт, шчасце, удачу на палеванні. Менавіта пра гэта сведчаць пісьмовыя крыніцы XII—XVII стст. Пасля прыняцця хрысціянства ахвяраванні ў выглядзе воску і мёду засталіся, толькі набылі дакладную акрэсленасць у выглядзе абраду, які ў гэтай мясцовасці завецца «Вынас свечкі».

Выбар хаты, у якой нейкі час захоўвалася свечка, залежаў ад многіх абставін. З аднаго боку, прысутнасць у хаце абрачнай свечкі накладвала на гаспадара і яго сям'ю дадатковыя патрабаванні. Гэта было вялікім гонарам, які трэба было заслужыць. З другога боку, перанос свечкі з хаты ў хату мог быць выкліканым нейкім няшчасцем, якое здаралася раптоўна. Акрамя гэтага, свечку не захоўвалі ў доме, у якім жылі кепска, злыя людзі, тыя, хто часта ляўся паміж сабой і з аднавяскоўцамі. Так абшчына выказвала сваё стаўленне да гэтай сям'і.

Сяляне былі глыбока перакананы, што невыкананне абраду «Вынас свечкі» можа наклікаць на вёску і яе жыхароў пракляцце, якое праявіцца ў выглядзе эпідэміі, падзяжу хатняй жывёлы, неўраджаю і г. д.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК. Дасылайце свае пытанні пра карані і прыстасаванасць да сучаснага жыцця календарных і сямейна-побытовых народных традыцый ды абрадаў на паштовы або электронны адрас радзкіцы з пазначкай «Пра радзіннае».

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦІЯ

Государственное предприятие «УКС Фрунзенского района г. Минска»

(в дополнение к ранее опубликованной декларацией в газете «Звязда» от 07.07.2015 г., № 126, от 20.11.2015 № 225, от 03.12.2019 № 229)

Застройщик — Коммунальное унитарное дочернее предприятие «Управление капитального строительства Фрунзенского района г. Минска», зарегистрированное Минским городским исполнительным комитетом 27.02.2014 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 1905805653.

Место нахождения: 220073, Республика Беларусь, г. Минск, 4-й Загородный пер., 64А, тел./факс: 361-87-93, 399-53-94.

Режим работы (применное время): понедельник, среда — с 8.45 до 13.00; вторник, четверг — с 14.00 до 18.00; выходные дни: суббота, воскресенье.

Информация о проекте. Проектом предусмотрено строительство встро-енных помещений в составе объекта «Многостан-ной жилой комплекс со встроено-присоединенными помещениями административного, торгового-бытового назначения, гараж-стоянками и фирменным магазином-саломом РУП «Издательство «Белплан-кавид» по ул. Я. Мавра, 32А».

Предлагается для привлечения к строительству по договорам создания объектов долевого строительства: офисы №№ 7 — 15 с отдельным входом с открытой террасы. Площади помещений: офис № 7 — 89,21 кв. метров; офис № 8 — 85,32 кв. мет-ров; офис № 9 — 71,35 кв. метров; офис № 10 — 67,91 кв. метров; офис № 11 — 63,76 кв. метров; офис № 12 — 59,89 кв. метров; офис № 13 — 108,89 кв. метров; офис № 14 — 64,36 кв. метров; офис № 15 — 55,54 кв. метров.

Цена 1 кв. метра общей площади офиса на дату опубликования проектной декларации составляет 2 300,00 белорусского рубля.

Предлагаемый срок ввода — 1 июля 2020 года.

С планировками офисов и ходом работ по строительству можно ознакомиться по адресу: г. Минск, 4-й Загородный пер., 64А, к. 101, тел. 399-53-94.

Для заключения договора необходимо: личное присутствие и паспорт (с ксерокопией) того лица, с кем будет заключаться договор, для юридического лица — свидетельство о государственной регистрации организации, письмом о уведомлении в доленое строительство с указанием реквизитов организации; быть готовым оплатить в течение 7 рабочих дней с даты регистрации договора в комитете строительства и инвестиций Мингорисполкома 40 процентов стоимости объекта долевого строительства. Указанная в настоящей проектной декларации цена 1 кв. метра общей площади офиса и количество офисов считаются действительными до момента опубликования новой декларации.

Даты Папсі Людзі

27 МАЯ 1900 год — нарадзіўся Уладзімір Адамавіч Жылка, беларускі паэт. Працаваў у газеце «Звязда», у Мінскім музычным тэхнікуме. Аўтар паэтычных зборнікаў «На ростані», «3 палёў Заходняй Беларусі» і іншых.

1930 год — нарадзіўся Валянцін Аляксеевіч Барысевіч, беларускі вучо-ны ў галіне ядзернай фізікі, кандыдат тэхнічных навук (1965). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1986).

1840 год — нарадзіўся Ларс Фрэдэрык Нільсан, шведскі хімік, які адкрыў у 1879-м хімічны элемент скандый.

1935 год — нарадзіўся Уладзімір Георгіевіч Кудзінаў, беларускі пісьмен-нік. Працаваў у часопісе «Нёман». Аўтар збор-нікаў аповесцяў і апавяданняў «Прадчуванне перамен», «Падзел радасці» і іншых.

1930 год — амерыканец Рычард Дру за-патэнтаваў «ЗМ» — прыстасаваную клеюкую стужку. У верасні кампанія «ЗМ» выпусціла яе ў продаж пад найменнем «скотч».

1905 год — 27—28 мая ў Карэйскім прале-вае каля вострава Цусіма адбы-лася марская бітва паміж 2-й Ціхаакіянскай эс-кадрай і японскім флотам, якая стала ключавым момантам для выніку руска-японскай вайны. Скончылася поўным паражэннем рускай эскад-ры. У баі загінула звыш п'яці тысяч маракоў, з 28 расійскіх караблёў ацалелі тры. Пасля гэтага Ра-сія была вымушана пачаць мірныя перагаворы, якія завяршыліся Портсмутскім мірам.

1935 год — нарадзіўся Аляксандр Мікалаевіч Башлачоў, расійскі паэт, рок-бард. Адзін з самых яркіх прадстаўнікоў савецкага андэрграўнду.

1930 год — амерыканец Рычард Дру за-патэнтаваў «ЗМ» — прыстасаваную клеюкую стужку. У верасні кампанія «ЗМ» выпусціла яе ў продаж пад найменнем «скотч».

1960 год — нарадзіўся Аляксандр Мікалаевіч Башлачоў, расійскі паэт, рок-бард. Адзін з самых яркіх прадстаўнікоў савецкага андэрграўнду.

1940 год — нарадзілася Тамара Рыго-раўна Раеўская, эстрадная спя-вачка, заслужаная артыстка Беларусі (1974). У 1962—1992 гадах — салістка Дзяржтэатрадыё Беларусі.

1930 год — амерыканец Рычард Дру за-патэнтаваў «ЗМ» — прыстасаваную клеюкую стужку. У верасні кампанія «ЗМ» выпусціла яе ў продаж пад найменнем «скотч».

1970 год — нарадзіўся Джозэф Файнс, брытанскі акцёр. Здымаўся ў фільмах «Закаханы Шэкспір», «Лютэр», «Ве-нецыянскі купец» і іншых.

2005 год — Беларускуму дзяржаўнаму музею гісторыі Вялікай Айчыннай вайны перададзены на вечнае захоўванне фа-кел з полымем, запаленым ад вечнага агню на Мамаевым кургане.

1930 год — амерыканец Рычард Дру за-патэнтаваў «ЗМ» — прыстасаваную клеюкую стужку. У верасні кампанія «ЗМ» выпусціла яе ў продаж пад найменнем «скотч».

1970 год — нарадзіўся Джозэф Файнс, брытанскі акцёр. Здымаўся ў фільмах «Закаханы Шэкспір», «Лютэр», «Ве-нецыянскі купец» і іншых.

Рыгор БАРАДУКІН: «Хто можа адказаць на пытанне: Дзеці — незаслужаная ўзнагарода Ці заслужаная пакаранне?»

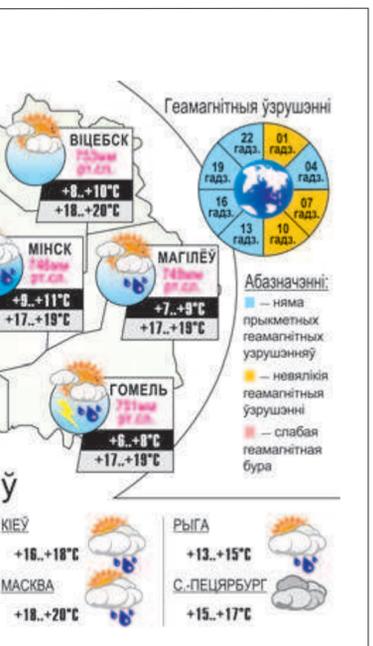
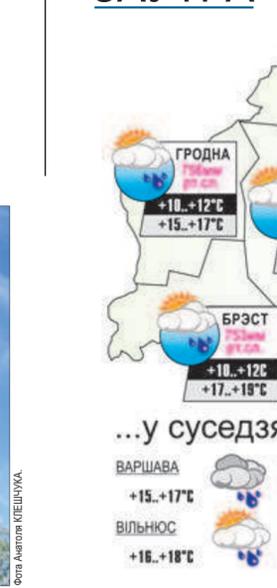
СЁННЯ

Мінск	— 4.49	21.25	16.36
Віцебск	— 4.32	21.22	16.50
Магілёў	— 4.39	21.15	16.36
Гомель	— 4.44	21.03	16.19
Брэст	— 5.06	21.39	16.33
Брэст	— 5.15	21.31	16.16

Месяц

Маладзкі 22 мая. Месяц у сузор'і Льва. Імяніны Пр. Максіма, Мікіты, Нікіфара, Сідара. К. Магдалены, Аўгустына, Юльяна, Яна.

ЗАЎТРА

...у суседзях

ВАРШАВА	+15...+17°C
ВІЛЬНЮС	+16...+18°C
КІЕЎ	+16...+18°C
МАСКВА	+18...+20°C
РЫГА	+13...+15°C
С.-ПЕЦЯРБУРГ	+15...+17°C

УСМІХНЕМСЯ

Калі вы стаміліся сядзець склаўшы рукі, прыляжце.

Тупыя людзі як тупыя нажы. Нібыта і шкоды прычыніць не могуць, але бесяць!